

Rapport

Projectnummer: 355296
Referentienummer: SWNL
Datum: 12-07-2018

Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitoring

Stad Groningen 2017

Definitief

Opdrachtgever: Gemeente Groningen
Naam opdrachtgever: Sander Akkerman
Adres
Postcode WOONPLAATS

Verantwoording

Titel	Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitoring Stad Groningen 2017
Subtitel	
Projectnummer	355296
Referentienummer	Rapport
Revisie	Revisie
Datum	12-07-2018
Auteur(s)	Evelien Meinders
E-mailadres	evelien.meinders@sweco.nl
Gecontroleerd door	Tim Verver
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Naam en Achternaam
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Monitoring van de toeristische ontwikkeling	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Afbakening onderzoek	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Ontwikkelingen in de tijd	7
2.1	Bezoekersprofiel	7
2.2	Waardering van de stad	10
2.3	Ontwikkeling bestedingen	11
2.4	Ontwikkeling economisch effect	12
3	Dagrecreanten	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Persoonlijke kenmerken	14
3.3	Kenmerken van het bezoek	19
3.4	Waardering	22
3.5	Bestedingen	23
3.6	Samenvatting	24
4	Verblijfstoeristen	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Herkomst	25
4.3	Persoonlijke kenmerken	26
4.4	Overnachting	29
4.5	Kenmerken van het bezoek	31
4.6	Dagattracties en activiteiten	33
4.7	Waardering	34
4.8	Bestedingen	35
4.9	Samenvatting	36
5	Economisch effect	37
5.1	Werkwijze	37
5.2	Resultaten: economisch effect	37
5.3	Economisch effect per sector	38
6	Zondagen	40
6.1	Algemene kenmerken van het bezoek	40
6.2	Aanbod op zondag	40

6.3	Duitse bezoekers op zondag	42
7	Conclusies.....	46

Bijlage 1. Enquête Nederlandse en Duitse versie

Bijlage 2. Enquête data

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording

1 Inleiding

1.1 Monitoring van de toeristische ontwikkeling

Groningen is een stad met ruim 200.000 inwoners. Hiermee is Groningen de grootste stad van het Noorden. Groningen heeft ook een grote aantrekkingskracht op bezoekers. Door haar gunstige ligging ten opzichte van - en uitstekende verbinding met - Duitsland komen er jaarlijks veel Duitse bezoekers naar de stad. Zowel voor een dagje uit als voor een weekendje weg weten de Oosterburen Groningen goed te vinden. Maar ook uit eigen land komen elk jaar veel dagrecreanten en verblijfstoeristen naar de Martinistad.

Om de ontwikkeling van Groningen als toeristisch-recreatieve bestemming in beeld te brengen, voert Groningen sinds 2002 de Toeristisch-Recreatieve Ontwikkelingsmonitor (TROM) uit. Met dit periodieke onderzoek onder de bezoekers aan de stad krijgt Groningen inzicht in de wijze waarop Groningen wordt gewaardeerd en beleefd. Door de resultaten af te zetten tegen de resultaten uit voorgaande onderzoeken worden trends en ontwikkelingen inzichtelijk en is het mogelijk om effecten van maatregelen te signaleren en nieuwe maatregelen te onderbouwen.

Het onderzoek dat in 2017 is uitgevoerd, is alweer het negende onderzoek sinds de nulmeting in 2002. Sinds 2002 is er veel veranderd. De stad zelf heeft zich doorontwikkeld en is zich nog steeds volop aan het ontwikkelen. Maar ook de maatschappij en de tijden zijn veranderd. Consumenten stellen andere eisen aan een stad en hebben een ander bezoekpatroon. Ook de economische crisis heeft ertoe geleid dat consumenten zich anders zijn gaan gedragen. Dit onderzoek geeft inzicht in de beleving van Groningen door de bezoekers van buitenaf. Tegelijk geeft het onderzoek inzicht in de veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren.

1.2 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is enerzijds om de omvang, de structuur, de beeldvorming en de economische effecten van het toerisme voor de stad Groningen in kaart te brengen. Anderzijds kan door het onderzoek te herhalen de ontwikkeling van toerisme in Groningen in de tijd gemeten worden. Met de uitkomsten van het onderzoek kunnen acties geïnitieerd worden om zwakke punten te verbeteren en/of sterke punten te benadrukken.

De probleemstelling die aan de TROM ten grondslag ligt, luidt:

De gemeente Groningen en Marketing Groningen willen inzicht krijgen in de omvang, structuur, de beeldvorming en de economische betekenis van het toeristische bezoek aan de stad Groningen, teneinde de gemeente meer houvast te geven bij de product- en marktontwikkeling in het kader van het toeristisch beleid

1.3 Afbakening onderzoek

Niet alle bezoekers aan de stad Groningen zijn meegenomen in dit onderzoek. Gemeente Groningen kiest ervoor om het onderzoek te richten op de Duitse dagrecreanten en de (Nederlandse en buitenlandse) verblijfstoeristen. Ook in 2017 heeft de TROM zich gericht op deze bezoekersgroepen. Hierbij zijn de volgende definities gehanteerd:

- Duitse dagrecreanten die vanuit eigen huis een bezoek aan de stad hebben gebracht of eventueel elders hebben overnacht, maar niet in de stad Groningen.
- Nederlandse en buitenlandse verblijfstoeristen die in de stad Groningen hebben overnacht.

Inwoners van de stad Groningen zelf, Nederlandse en niet-Duitse dagrecreanten vallen dus buiten de onderzoekspopulatie.

1.4 Leeswijzer

De opbouw van het rapport is als volgt:

Hoofdstuk 2: Ontwikkelingen in de tijd

Hoofdstuk 3: Dagrecreanten

Hoofdstuk 4: Verblijfstoeristen

Hoofdstuk 5: Economisch effect

Hoofdstuk 6: Zondagen

Hoofdstuk 7: Conclusies

Bijlage 1: Vragenlijst

Bijlage 2: Enquêtedata

Bijlage 3: Onderzoeksverantwoording

2 Ontwikkelingen in de tijd

Sinds 2002 wordt het toeristisch-recreatieve bezoek aan de stad Groningen gemonitord. In de loop van de tijd hebben zich veranderingen voorgedaan in het veldwerk. Maar de basis is gelijk gebleven. Al 15 jaar worden de bezoekers via face-to-face enquêtes tijdens het bezoek aan de stad ondervraagd.

Vijftien jaar onderzoek levert inzicht in de ontwikkelingen van het toeristisch-recreatieve bezoek aan Groningen. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen uit al die jaren onderzoek. Achtereenvolgens gaat het hoofdstuk in op ontwikkelingen in:

- bezoekersprofiel;
- waardering van de stad;
- economische meerwaarde.

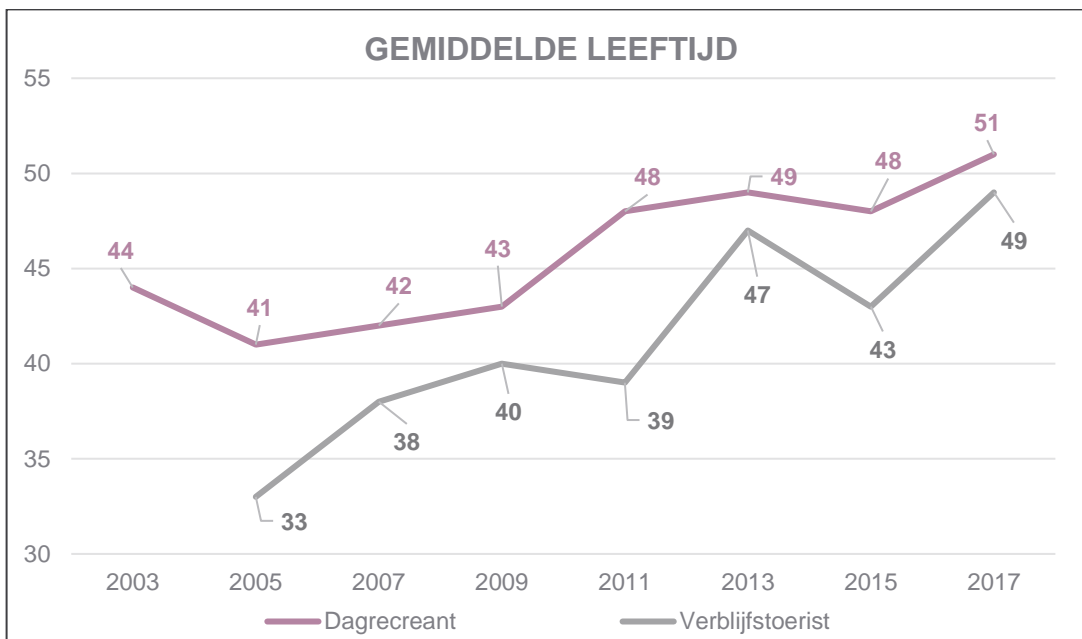
Dit hoofdstuk gaat in op de ontwikkelingen in de tijd. In de volgende hoofdstukken worden de resultaten van het onderzoek onder Duitse dagrecreanten en verblijfstoeristen nader gespecificeerd en onderbouwd.

2.1 Bezoekersprofiel

Ten aanzien van het dagrecreatieve bezoek is in 2011 besloten om in te zoomen op de Duitse dagbezoekers aan de stad. Voor 2011 werden nog alle dagrecreatieve bezoekers ondervraagd. Dit maakt het lastig om een beeld te schetsen van het profiel van de dagrecreant in het algemeen over de periode 2002 – 2017. Wel zijn er overeenkomsten te signaleren tussen de Duitse dagrecreant en de Nederlandse dagrecreant. Over de gehele periode kunnen we constateren dat er sprake is relatief hoger opgeleide bezoekers met een gemiddeld relatief hoger inkomen. Het betreft voornamelijk tweepersoons huishoudens zonder kinderen in de leeftijdscategorie van 46 – 65 jaar.

De ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd van de dagrecreant (zie figuur 2.1) is in de loop der jaren gestegen. In de lijn is een opvallende verandering zichtbaar tussen 2009 en 2011, hier neemt de gemiddelde leeftijd toe van 43 naar 48 jaar. Echter vanaf 2011 zijn er enkel Duitse dagrecreanten ondervraagd. Wellicht dat de Duitse dagrecreant gemiddeld ouder is dan de gemiddelde dagrecreant. In 2017 was de gemiddelde leeftijd van de Duitse dagrecreant voor het eerst boven de 50.

De verblijfstoerist in Groningen is over het algemeen iets jonger dan de dagrecreant. Wel is hier dezelfde trend zichtbaar als bij de dagrecreant, namelijk dat de gemiddelde leeftijd door de jaren heen stijgt. 2015 was een uitzondering bij de verblijfstoerist. In dit jaar was een duidelijke daling van de gemiddelde leeftijd zichtbaar.

Figuur 2.1: Ontwikkeling gemiddelde leeftijd dagcreanten en verblijfstoeristen

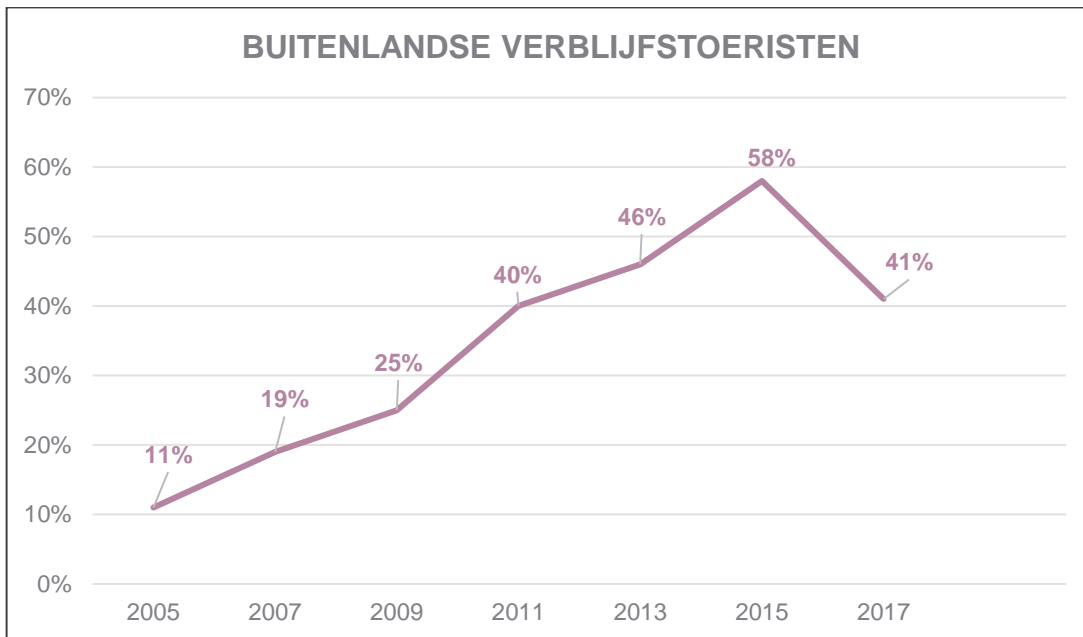
Veel dagcreanten komen in gezelschap van de partner of vrienden / familie naar Groningen. Hierin is de afgelopen 10 jaar wel de trend te zien dat steeds meer tweepersoonshuishoudens naar de stad komen. Dit aandeel is gegroeid van 32% in 2005 naar maar liefst 53% in 2017. Het aandeel dat met vrienden / familie naar de stad komt laat niet een eenduidig verloop zien, maar daalt echter wel bij elke meting sinds 2011.

Jaar	Met partner, zonder (kind)eren	Met vrienden / familie
2005	32%	19%
2007	37%	23%
2009	42%	18%
2011	42%	26%
2013	47%	21%
2015	49%	18%
2017	53%	14%

Tabel 2.2: Ontwikkeling gezelschap dagcreanten

Het profiel van de verblijfstoeristen is redelijk gelijk ten opzichte van de dagcreanten. Ook de verblijfstoerist is relatief hoog opgeleid (50% heeft het HBO of WO afgerond in 2017) en heeft een gemiddeld of bovengemiddeld inkomen. Zoals hierboven al is gezegd, stijgt net als bij de dagcreant ook de gemiddelde leeftijd van de verblijfstoerist door de jaren heen.

Als we kijken naar het aandeel buitenlandse verblijfstoeristen ten opzichte van de rest van de verblijfstoeristen, zien we dat het aandeel deze meting voor het eerst is gedaald na een explosieve stijging. Nog steeds is het aandeel met 41% veel hoger dan in 2005 (11%). Echter is er wel een daling van 17% ten opzichte van 2015. De volgende meting zal moeten uitwijzen of deze daling eenmalig is.

Figuur 2.3: Ontwikkeling aandeel buitenlandse verblijfstoeristen

De meerderheid van de verblijfstoeristen verblijft in een hotel in de stad. Dit aandeel schommelt sinds 2007 tussen de 50% en 60%, en heeft deze meting voor het eerst de 60% overschreden. Daar staat tegenover dat het aandeel dat bij familie / vrienden overnacht flink is gedaald ten opzichte van 2005.

Jaar	Hotel / pension	Bij vrienden / familie
2005	36%	53%
2007	50%	35%
2009	49%	36%
2011	56%	21%
2013	57%	17%
2015	52%	25%
2017	61%	14%

Tabel 2.4: Ontwikkeling verblijfsaccommodatie

De gemiddelde verblijfsduur is toegenomen van 2,8 nachten in 2005 tot 3,3 nachten in 2017. Dit is overigens wel iets lager dan in 2015, toen verblijfstoeristen nog gemiddeld 3,4 nachten in Groningen verbleven.

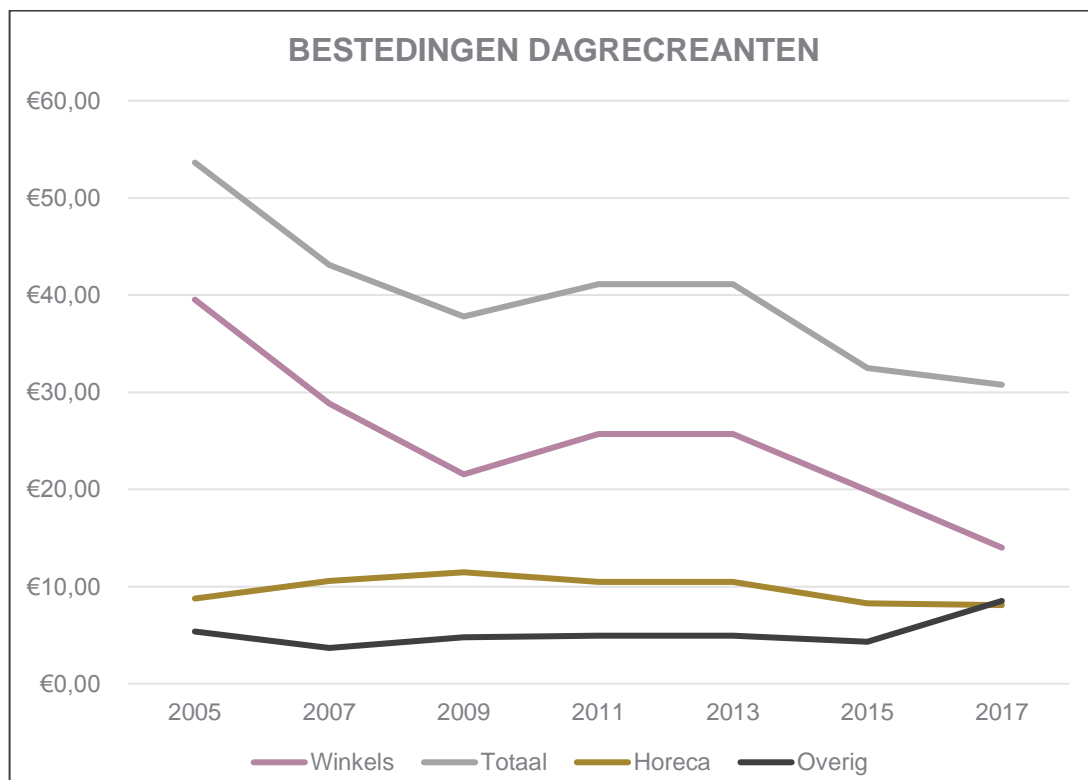
2.2 Waardering van de stad

Door de jaren heen zien we dat Groningen zeer goed wordt gewaardeerd door haar bezoekers. De verblijfstoeristen geven de stad Groningen bij elke meting een 8 of hoger als rapportcijfer. Daarnaast zijn ook alle afzonderlijke aspecten gestegen in vergelijking met de meting in 2005. Vooral de sociale veiligheid en het parkeren springen er hier positief uit. Eerstgenoemde werd in 2005 nog met een 7,7 beoordeeld, terwijl de verblijfstoerist nu een 8,5 geeft hiervoor. Parkeren is in de loop der jaren van een 6,0 naar een 7,0 gestegen.

Ook de dagrecreanten zijn uitermate positief over Groningen. Het algemene rapportcijfer is van een 7,9 (2005) naar een 8,4 gegaan (2017). Bij de laatste meting is vooral de sfeer / ambiance opvallend hoog gewaardeerd, met liefst een 9,0 gemiddeld. Daarnaast is ook de waardering voor de bereikbaarheid in de afgelopen jaren flink verbeterd. Kreeg dit aspect in 2005 ‘slechts’ een 7,7, in 2017 is de waardering voor de bereikbaarheid gestegen naar een 8,8.

**2.3 Ontwikkeling bestedingen
Dagrecreanten**

Er is een dalende trend zichtbaar bij de bestedingen van de dagrecreanten, wat te zien is in figuur 2.5 hieronder. In 2005 gaven dagrecreanten nog ruim € 50,00 per persoon uit tijdens hun bezoek aan Groningen. Echter moet hier wel bij vermeld worden dat hier ook nog Nederlandse dagrecreanten bij zaten. Zoals vermeld heeft het onderzoek sinds 2011 alleen betrekking op Duitse dagrecreanten.

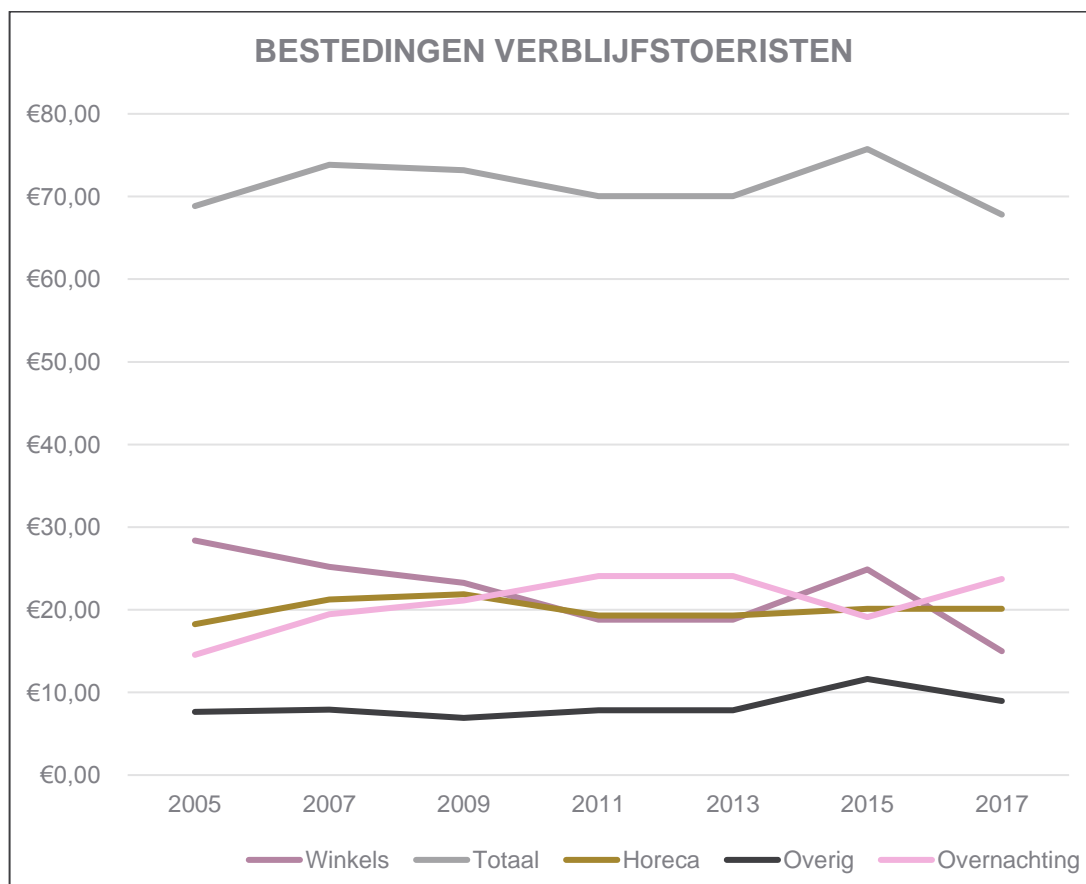
Figuur 2.5: Ontwikkeling bestedingen dagrecreanten

Als er naar de afzonderlijke bestedingen wordt gekeken, zien we ook daar een dalende trend bij de uitgaven aan winkels en horeca. Het aandeel dat aan winkels wordt uitgegeven is nog wel het grootst.

Verblijfstoeristen

In tegenstelling tot bij de dagrecreanten is er bij de verblijfstoeristen geen grote daling te zien bij de totale bestedingen, deze blijven redelijk gelijk door de jaren heen. Ook de uitgaven aan de horeca in de stad blijven redelijk stabiel sinds de eerste meting in 2005. Wel zijn de bestedingen in winkels in de loop der jaren gedaald. Gaven verblijfstoeristen in 2005 nog € 28,38 uit in winkels in Groningen, in 2017 is dit nog maar € 14,99, ondanks de opleving in 2015.

De gemiddelde uitgaven aan een overnachting zijn de laatste jaren redelijk stabiel rond de € 23,00 per persoon, met uitzondering van 2015. De gemiddelde besteding aan een overnachting wordt mede beïnvloed door het aandeel verblijfstoeristen dat (kosteloos) bij vrienden of familie overnacht.

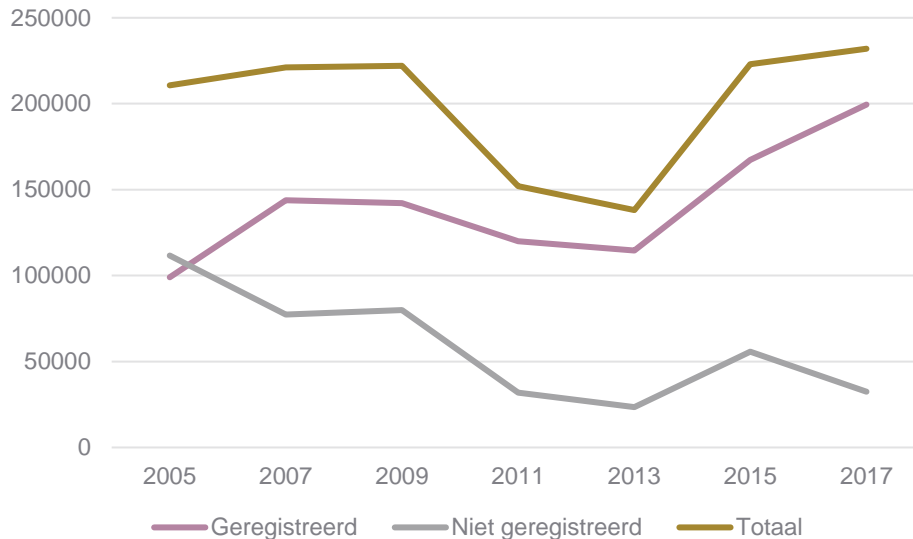

Figuur 2.6: Ontwikkeling bestedingen verblijfstoeristen

2.4 Ontwikkeling economisch effect

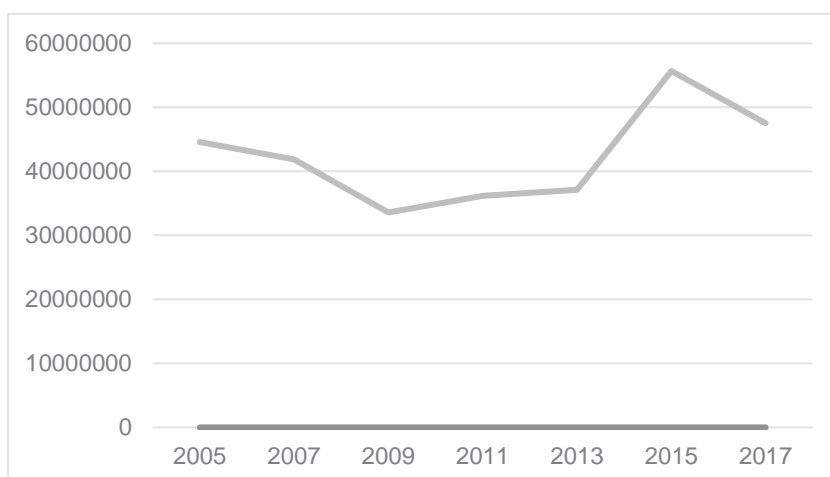
Voor de ontwikkeling van het economische effect over de afgelopen periode is het in eerste instantie van belang om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het aantal verblijfstoeristen in Groningen. Het aantal verblijfstoeristen is namelijk erg bepalend voor het uiteindelijke totale uitgavenniveau. Uit onderstaande grafiek blijkt dat het totaal aantal verblijfstoeristen een forse dip laat zien in de periode 2011 – 2013. Na 2013 is een stijgende lijn te zien in het aantal verblijfstoeristen.

Ook in 2017 is het aantal verblijfstoeristen weer verder toegenomen ten opzichte van 2015. Het aantal verblijfstoeristen is nog niet eerder zo hoog geweest als in 2017. Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal geregistreerde verblijfstoeristen. Het aantal mensen dat bij familie / vrienden overnacht is afgenomen ten opzichte van 2015.

Figuur 2.7: Ontwikkeling aantal verblijfstoeristen

In onderstaande figuur is het effect op de totale uitgaven terug te zien over de afgelopen jaren. Ook hierin zie je de terugval in bestedingen terug in de periode 2011-2013 en de stijging naar 2015. Wat echter opvalt is dat de totale uitgaven in 2017 lager zijn dan in 2015, ondanks de stijging die we zien in het aantal verblijfstoeristen. Deze daling wordt veroorzaakt door de lagere gemiddelde bestedingen van verblijfstoeristen in Groningen. Een andere oorzaak is de gemiddeld kortere verblijfsduur in Groningen. In 2015 was dit nog 3,5 nachten gemiddeld, in 2017 is dit gedaald naar 2,9 nachten

Figuur 6.8: Ontwikkeling bestedingen verblijfstoeristen

3 Dagrecreanten

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten van het onderzoek dat onder de Duitse dagrecreanten¹ in Groningen is uitgevoerd. De dagrecreanten komen met een toeristisch-recreatief motief naar de stad Groningen toe om vervolgens weer terug te keren naar hun eigen huis of hun verblijfsaccommodatie buiten de stad.

De definitie van de Duitse dagrecreant is:

Een inwoner van Duitsland die de stad Groningen bezoekt met een toeristisch-recreatief motief en niet in de stad Groningen overnacht

De Duitse bezoekers die vanaf hun vakantieadres, buiten de stad Groningen, een bezoek hebben gebracht aan de stad Groningen vallen dus ook onder de dagrecreanten. De dagrecreanten zijn op de Grote Markt, de Vismarkt, in de Herestraat en de directe omgeving van deze locaties geënquêteerd. In totaal hebben 395 Duitse dagrecreanten een enquête ingevuld.

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitkomsten met betrekking tot de Duitse dagrecreanten. De volgende aspecten komen aan de orde:

- persoonlijke kenmerken;
- kenmerken van het bezoek;
- activiteiten;
- waardering;
- bestedingen.

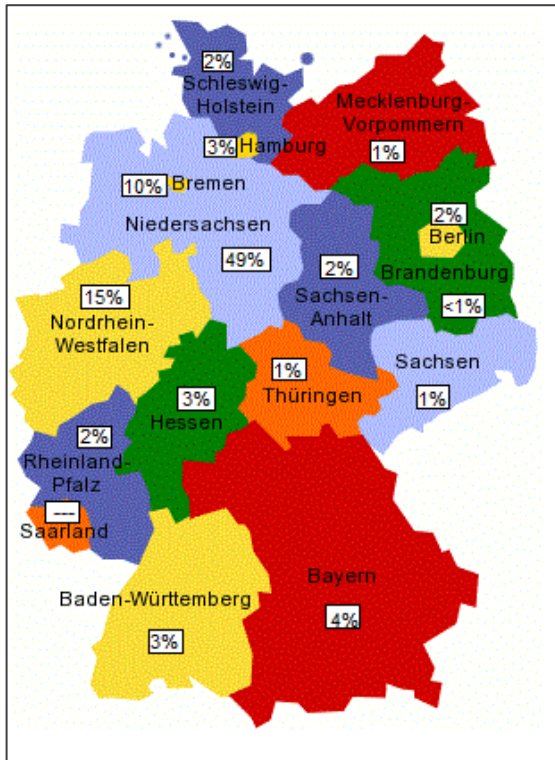
3.2 Persoonlijke kenmerken

Onder de persoonlijke kenmerken verstaan we de herkomst, het opleidingsniveau, het inkomen, de groepssamenstelling, de groepsgrootte en leeftijd van de toeristische bezoekers aan de stad.

¹ Als in dit hoofdstuk wordt gesproken over dagrecreanten, dan worden Duitse dagrecreanten bedoeld.

Herkomst

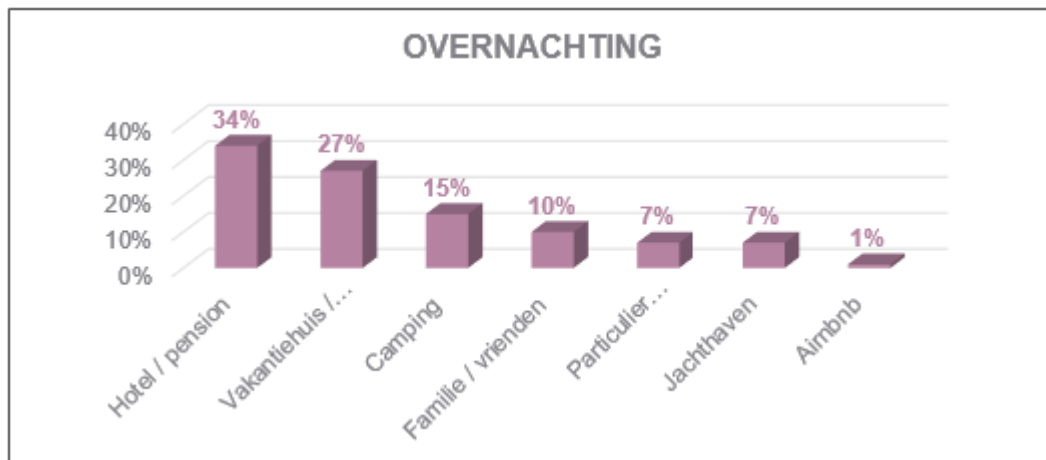
Veruit de meeste Duitse dagrecreanten komen uit de deelstaat Niedersachsen. Zoals in de afbeelding hiernaast te zien is, komt bijna de helft van de dagrecreanten uit deze deelstaat. Inclusief Nordrhein Westfalen en de grote steden Hamburg en Bremen komt 77% uit dit, relatief dicht bij Groningen gelegen, gebied. De overige Duitse dagrecreanten zijn qua herkomst verspreid over Duitsland. Opvallend is dat van de overige deelstaten de meeste

Figuur 3.1: Herkomst Duitse dagrecreanten

recreanten (4%) uit Bayern afkomstig is, aangezien dit een relatief lange afstand is tot Groningen. Alleen uit de deelstaat Saarland waren geen respondenten aanwezig als dagrecreant. De kaart hiernaast geeft een totaalbeeld van de herkomst van Duitse dagrecreanten in Groningen.

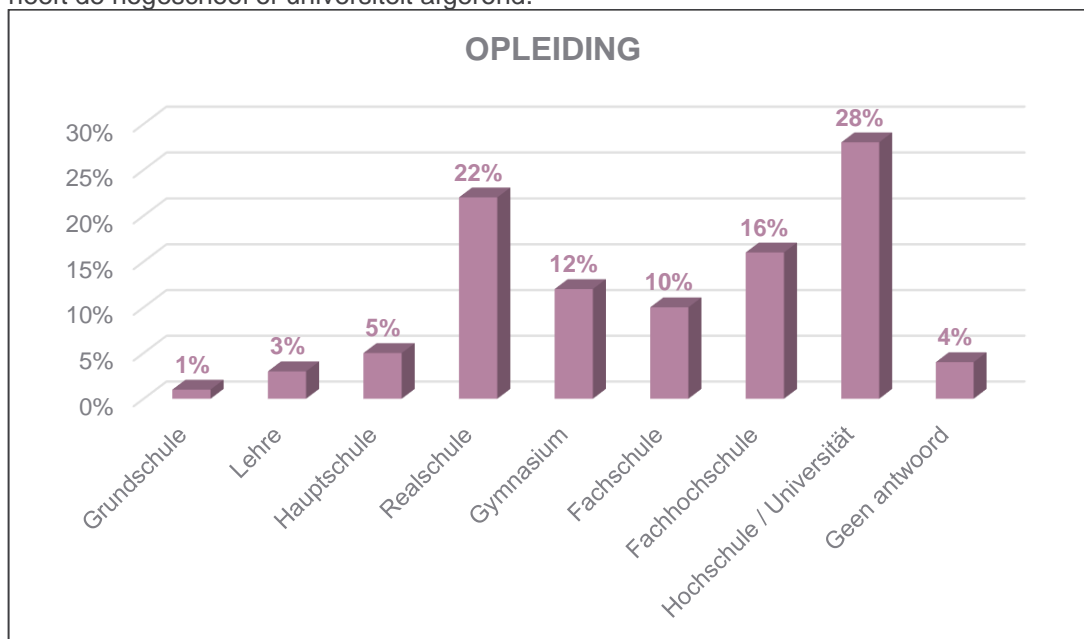
Van de 395 dagtoeristen die naar de stad Groningen zijn gekomen, hebben er 74 overnacht buiten Groningen. De overige 321 dagtoeristen hebben helemaal geen overnachting elders gehad. Van de 74 respondenten die ergens anders dan thuis hebben overnacht, heeft het merendeel in een hotel / pension geslapen (34%). Ook het vakantiehuis / de bungalow is populair onder de dagrecreanten. De opkomst van Airbnb is nog niet te zien onder deze dagrecreanten, gezien slechts 1 respondent hier gebruik van heeft gemaakt. Wel zien we dat 7% van de dagtoeristen aangeeft in een particulier (huur)huis te verblijven buiten de stad.

Figuur 3.2: Overnachting Duitse dagrecreanten in omgeving

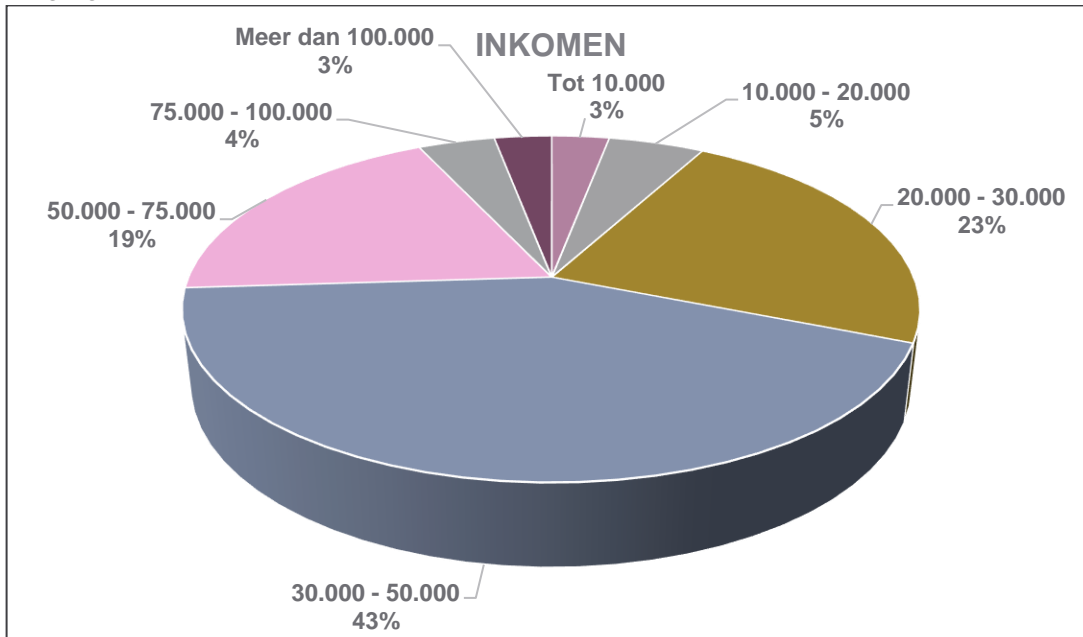
Opleiding

De Duitse dagrecreanten zijn relatief hoog opgeleid. Meer dan 40% van de respondenten heeft de hogeschool of universiteit afgerond.

Figuur 3.3: Opleidingsniveau Duitse dagrecreanten

Inkomen

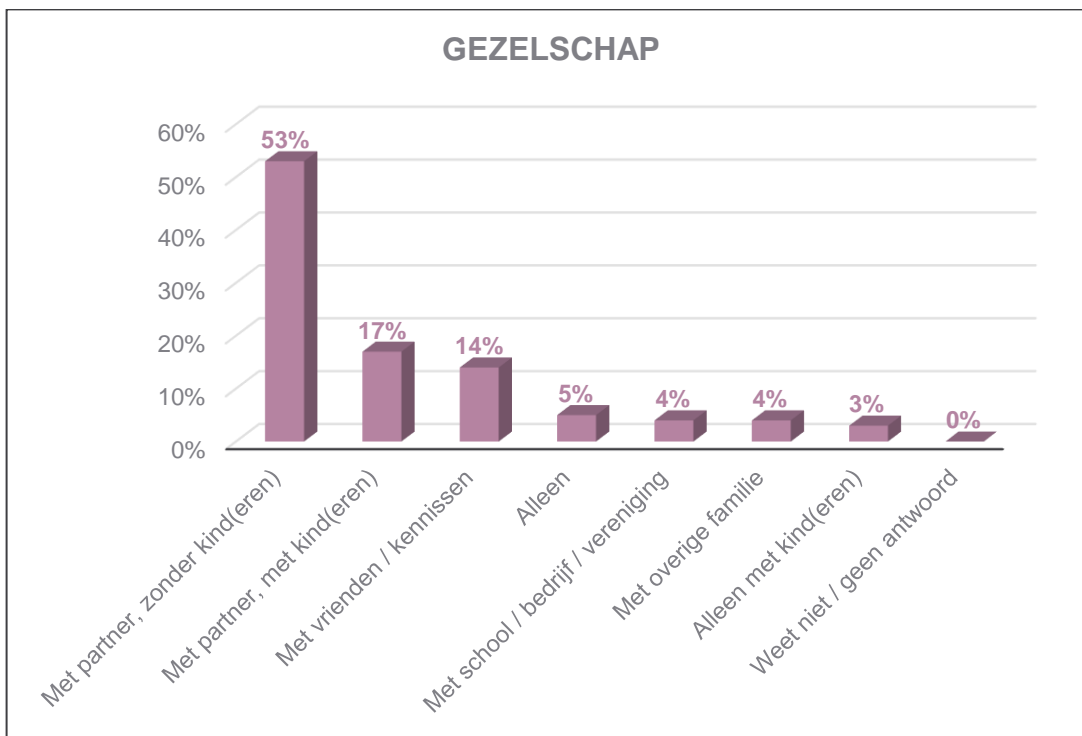

Figuur 3.4: Inkomen Duitse dagrecreanten in euro's

Van de 395 respondenten wilde een kwart geen informatie kwijt over het inkomen. De verdeling in onderstaande figuur is gebaseerd op de dagrecreanten die hier wel antwoord op hebben gegeven. Ongeveer 4 op de 10 Duitse dagrecreanten heeft een modaal inkomen, tussen de € 30.000 en € 50.000. Ook het aantal respondenten met een boven modaal inkomen is goed vertegenwoordigd. Ten slotte heeft slechts 3% een inkomen lager dan € 10.000.

Groepssamenstelling en groepsgrootte

Meer dan de helft van de Duitse dagrecreanten komt in gezelschap van een partner en zonder kinderen naar Groningen. Dit is veruit de grootste groep. Ook komen relatief veel Duitse dagrecreanten met vrienden of met het gezin naar de stad.

Figuur 3.5: Gezelschap Duitse dagrecreanten

De gemiddelde groepsgrootte is 3,7 personen. Meer dan de helft van de dagrecreanten (57%) komt in een gezelschap van 2 personen naar Groningen. Het feit dat de gemiddelde groepsgrootte toch een stuk hoger ligt, komt doordat er enkele grote groepen Duitse dagtoeristen onder de respondenten waren, zo waren er bijvoorbeeld twee groepen van 38 personen.

Leeftijd

Het merendeel van de dagrecreanten is tussen de 46 en 65 jaar (53%). Het aandeel recreanten dat 25 jaar of jonger is, is slechts 8%. De gemiddelde leeftijd van de Duitse dagrecreanten is 51 jaar. Daarmee is de gemiddelde leeftijd iets hoger dan voorgaande jaren (2015: 48 jaar, 2013: 49 jaar, 2011: 48 jaar).

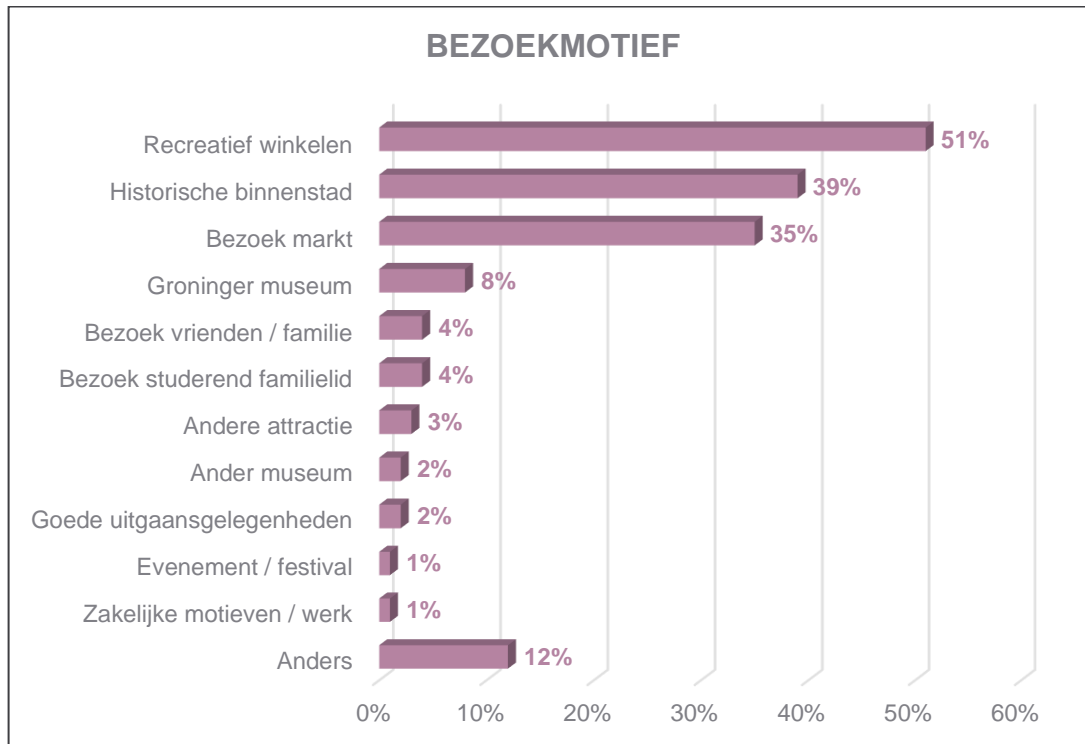
Leeftijd	Percentage
T / m 18 jaar	2%
19 – 25 jaar	6%
26 – 35 jaar	10%
36 – 45 jaar	12%
46 – 55 jaar	26%
56 - 65 jaar	27%
65+	17%

Tabel 3.6: Leeftijd Duitse dagrecreanten

3.3 Kenmerken van het bezoek

Bezoekmotief

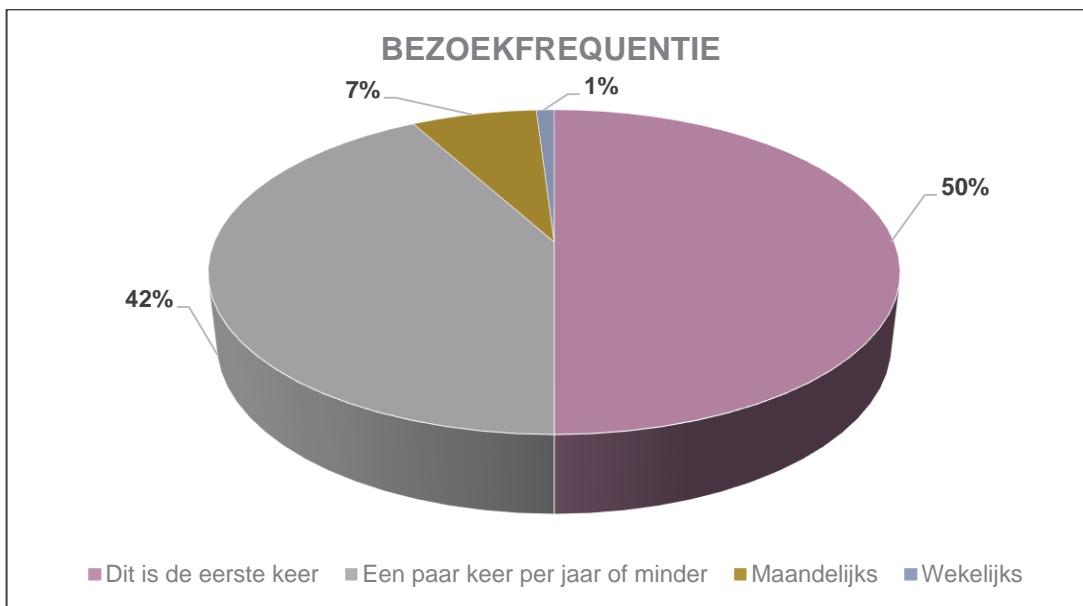
Iets meer dan de helft van de dagrecreanten komt naar Groningen toe om recreatief te winkelen. Ook een bezoek aan de markt (35%) en de historische binnenstad (39%) zijn belangrijke bezoekmotieven. Naast het Groninger Museum (8%) zijn de overige musea in de stad geen belangrijke toeristische trekpleister onder de Duitse dagrecreanten.

Figuur 3.7: Bezoekmotief Duitse dagrecreanten

Bezoekfrequentie en bezoekduur

Voor precies de helft van de respondenten was dit de eerste kennismaking met de stad Groningen. Het aandeel Duitse dagrecreanten dat Groningen een paar keer per jaar of minder bezoekt is ook hoog met 42%. 1% van de dagrecreanten komt wekelijks naar de stad toe.

Figuur 3.8: Bezoekfrequentie Duitse dagrecreanten

Op de vraag of dit bezoek aanleiding is om de stad nogmaals te bezoeken, antwoordt ongeveer twee derde (65%) met ja. De overige 35% weet het nog niet.

Verblijfsduur	Percentage
Minder dan 1 uur	<1%
1 tot 2 uur	2%
2 tot 4 uur	19%
4 tot 6 uur	66%
Langer dan 6 uur	10%
Weet niet / geen antwoord	3%

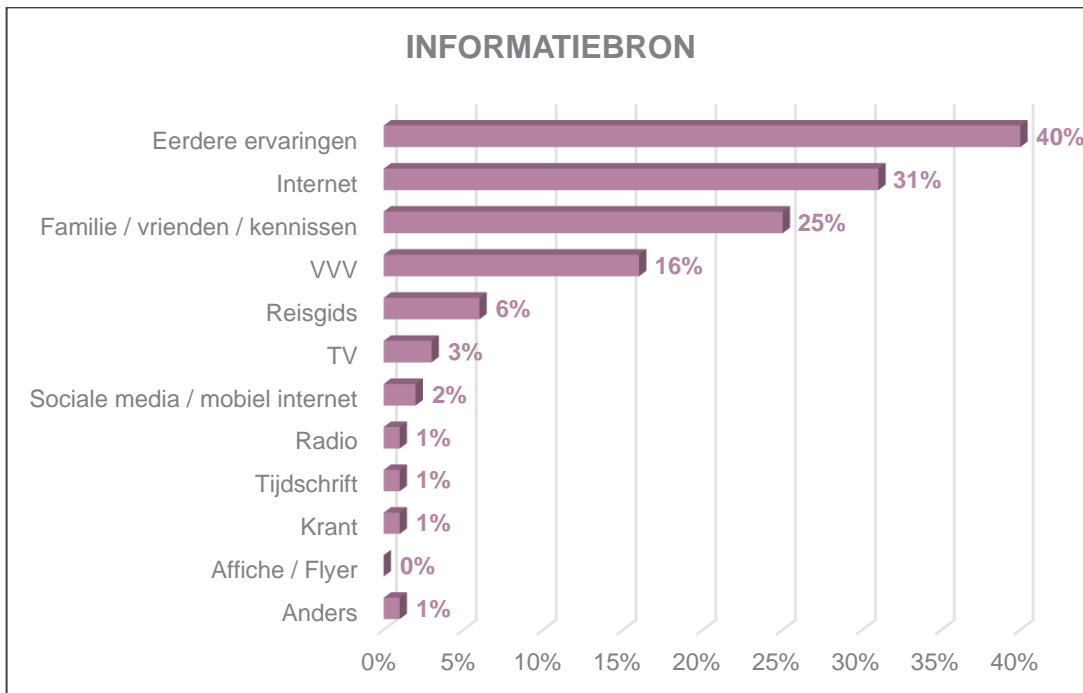
Tabel 3.9: Verblijfsduur Duitse dagrecreanten

De Duitse dagrecreanten blijven relatief lang in de binnenstad van Groningen. Driekwart van de respondenten verblijft 4 uur of langer in de binnenstad. Slechts 3% is hoogstens 2 uur in de stad te vinden.

De dagrecreanten combineren in het meeste geval een bezoek aan Groningen niet met een bezoek aan de provincie (80%). 10% van de Duitse respondenten combineert beide wel. De overige 10% weet het nog niet.

Informatiebron

Eerdere ervaringen met de stad Groningen staat net als bij de vorige meting bovenaan, als het gaat om de aanleiding om de stad te bezoeken. Samen met het internet (31%), familie / vrienden / kennissen (25%) en het VVV (16%) zijn dit veruit de populairste informatiebronnen voor de Duitse dagrecreant.

Figuur 3.10: Aanleiding voor het bezoek aan Groningen

Dagattracties en activiteiten

Uit onderstaande figuur 3.11 blijkt dat er twee activiteiten zijn die relatief veel worden ondernomen onder Duitse dagrecreanten. Vooral het bezoeken van de markt wordt met 49% vaak genoemd. Daarnaast is maken van een stadswandeling erg populair. Duitse dagrecreanten gaan zelden of nooit naar musea (behalve het Groninger museum) of naar een evenement.

Dagattracties en activiteiten in stad	Percentage
Bezoek markt	49%
Stadswandeling	37%
Martinitoren	14%
Groninger museum	12%
Rondvaart door de gracht	11%
Prinsentuin	6%
Scheepvaartmuseum	2%
Evenement	2%
Stripmuseum	1%
Grafisch museum	1%
Natuurmuseum	1%
Anders	19%

Figuur 3.11: Dagattracties en activiteiten van Duitse dagrecreanten

3.4 Waardering

Wat opvalt aan de waarderingen die Duitse dagrecreanten aan de aspecten van Groningen geven, is dat elk aspect hoger is gewaardeerd in vergelijking met de vorige meting uit 2015. Het gemiddelde cijfer voor de sfeer / ambiance in Groningen is zelfs een 9. Daarnaast is de waardering over de schone straten / gebouwen wederom omhoog gegaan, dit aspect wordt elke meting even goed of beter beoordeeld.

Aspect	2017	2015	2013	2011	2009	2007	2005
Aanbod evenementen	7,9*	7,7*	-	-	-	-	-
Aanbod toeristische attracties	8,4	8,2	8,1	8,2	7,5	7,6	7,3
Aanbod verblijfsaccommodaties	7,7	6,9	7,8	7,1	7,2	7,1	7,0
Bereikbaarheid	8,8	8,7	8,2	8,5	7,9	8,0	7,7
Bewegwijzering / overzichtelijkheid	8,1	7,8	7,3	7,6	7,3	7,3	7,2
Horeca	8,5	8,3	7,9	8,0	7,9	8,1	7,9
Markt	8,6*	8,5*	-	-	-	-	-
Parkeren	7,3	7,2	7,0	7,1	7,1	6,9	6,6
Schone straten / gebouwen	8,4	7,9	7,7	7,5	7,2	7,2	7,2
Sfeer / Ambiance	9,0	8,8	8,5	8,5	8,0	8,1	8,0
Sociale Veiligheid	8,3	8,1	7,8	8,0	7,4	7,5	7,5
Verkeersveiligheid	7,4	7,3	7,2	7,1	7,0	7,0	7,0
Winkelaanbod	8,7	8,6	8,3	8,5	8,1	8,2	8,0
Algemeen rapportcijfer Groningen	8,4	8,4	8,2	8,3	7,9	8,1	7,9

Tabel 3.12: Waardering aspecten van de stad Groningen

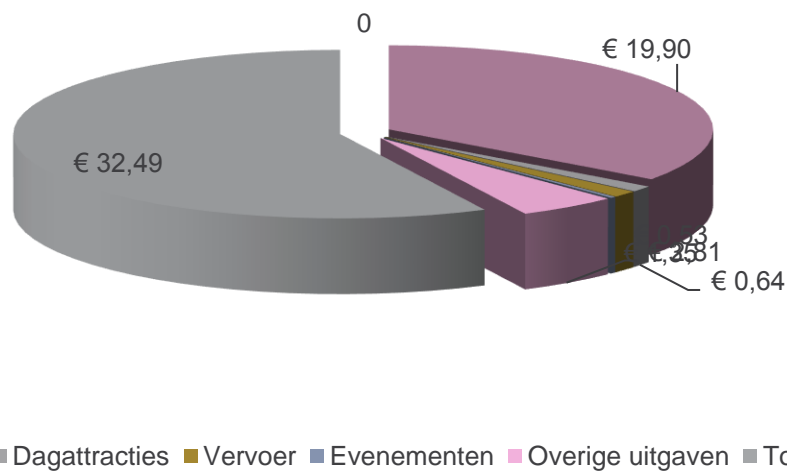
* Dit aspect is in 2015 toegevoegd aan de vragenlijst

Aan het einde van de enquête is gevraagd welk algemeen cijfer de Duitse dagrecreanten Groningen zouden geven op basis van hun bezoek. Het totale oordeel over stad Groningen is gemiddeld een **8,4**. Deze waardering is even hoog als in de meting van 2015. Maar liefst 87% van de Duitse dagrecreanten geeft een 8 of hoger als rapportcijfer aan de stad.

3.5 Bestedingen

43% van de Duitse dagrecreanten wil liever niet noemen wat er is besteed aan uitgaven in Groningen. Deze groep is in de hieronder beschreven resultaten niet meegenomen.

De gemiddelde besteding per Duitse dagrecreant is **€ 30,77**. Dit zijn de uitgaven die de Duitse dagrecreanten per persoon in de stad zelf doen. Uitgaven buiten de stad zijn niet meegenomen in de analyse.

Figuur 3.13: Gemiddelde bestedingen Duitse dagrecreanten

De grootste bestedingscategorie wordt gevormd door de winkels in de binnenstad van Groningen. De Duitse dagrecreant spendeert hier gemiddeld 45% van zijn / haar totale uitgaven. Dit komt overeen met het gegeven dat recreatief winkelen een belangrijk bezoekmotief is voor de dagrecreant. Ruim een kwart van de bestedingen wordt gedaan in de horeca van de binnenstad.

3.6 Samenvatting

Wat zijn de eigenschappen van de Duitse dagrecreant in Groningen? Er is natuurlijk niet één type Duitse dagrecreant. Iedere bezoeker is uniek en heeft zijn of haar eigen beweegredenen om naar Groningen te komen.

Toch kunnen we aan de hand van de hiervoor besproken resultaten wel enige algemene uitspraken doen, om zodoende toch een beeld te geven van de kenmerken waar veel Duitse dagrecreanten aan voldoen. De Duitse dagrecreant:

- Is vooral afkomstig uit het grensgebied met Nederland, en dan met name uit de deelstaat Niedersachsen (49%)
- Is hoog opgeleid. 40% heeft de hogeschool of universiteit afgerond
- Heeft een gemiddeld gezinsinkomen tussen de 30.000 en 50.000 euro
- Komt voornamelijk met partner en zonder kinderen naar Groningen toe
- Heeft een gemiddelde leeftijd van 51 jaar
- Komt voornamelijk naar Groningen om recreatief te winkelen
- Verblijft tussen de 4 en 6 uur in de binnenstad van Groningen
- Is door eerdere ervaringen, het internet en / of via vrienden / familie / kennissen op het idee gekomen om de stad te bezoeken
- Onderneemt als activiteit graag het bezoeken van een markt of het maken van een stadswandeling
- Beoordeelt de stad Groningen met een 8,4. De afzonderlijke aspecten sfeer / ambiance (9,0) en bereikbaarheid (8,8) worden hoog gewaardeerd
- Geeft gemiddeld € 30,77 per persoon uit tijdens het bezoek aan Groningen, met name in de winkels in de binnenstad

4 Verblijfstoeristen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de resultaten van het onderzoek onder de verblijfstoeristen in de stad Groningen. Hierbij wordt de volgende definitie van de verblijfstoerist gehanteerd:

Een persoon die van buiten de stad Groningen de stad bezoekt met een toeristisch-recreatief motief en tevens overnacht in de stad

In dit hoofdstuk vergelijken we op bepaalde onderdelen de uitkomsten met de eerdere onderzoeken uit 2015, 2013, 2011, 2009, 2007 en 2005. De totale onderzoekspopulatie bestaat uit 382 respondenten.

In dit hoofdstuk komen de volgende aspecten achtereenvolgens aan bod;

- herkomst;
- persoonlijke kenmerken;
- overnachting;
- kenmerken van het bezoek;
- activiteiten;
- waardering;
- bestedingen.

4.2 Herkomst

Het aandeel buitenlandse toeristen in Groningen is met 41% een stuk lager dan in de voorgaande meting in 2015 (58%). Van de buitenlandse toeristen komt 42% uit Duitsland. Ook dit is lager dan in de voorgaande meting, toen dit nog twee derde was. De Duitse verblijfstoeristen zijn vooral afkomstig uit de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen.

De spreiding van de overige buitenlandse toeristen is toegenomen sinds 2015. Spanje, Groot-Brittannië en Frankrijk zijn het meest vertegenwoordigd, maar er komen ook toeristen van buiten Europa naar Groningen toe, bijvoorbeeld uit India, China, Kazachstan, Australië en Mexico.

Als we inzoomen op de Nederlandse toeristen die Groningen bezoeken, komen de meeste bezoekers uit het zuidwesten van het land. Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant vormen samen 54% van de herkomst van de Nederlandse verblijfstoeristen. De noordelijke provincies nemen een lager aandeel voor hun rekening. Drenthe, Friesland en Groningen vormen gezamenlijk 7% van de herkomstbestemming van de verblijfstoeristen. Dit beeld is vergelijkbaar met eerdere metingen.

Herkomst	Percentage
Noord – Holland	19%
Zuid – Holland	18%
Noord – Brabant	17%
Gelderland	12%
Overijssel	11%
Utrecht	7%
Limburg	5%
Drenthe	3%
Friesland	3%
Zeeland	2%
Flevoland	2%
Groningen	1%

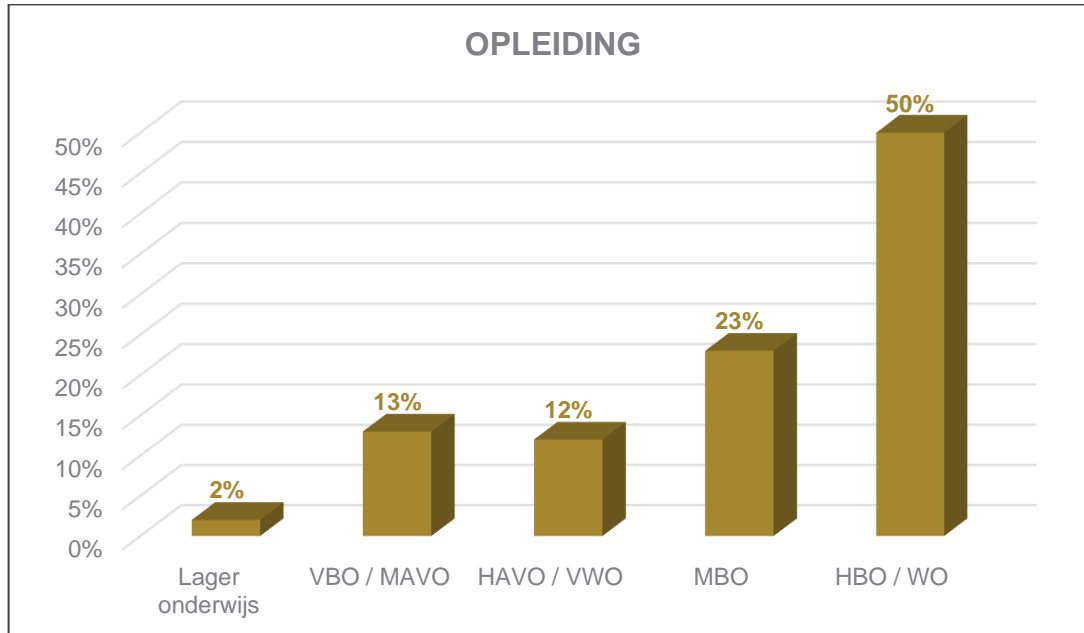
Tabel 4.1 Herkomstprovincies Nederlandse verblijfstoeristen

4.3 Persoonlijke kenmerken

In deze paragraaf worden de persoonlijke kenmerken van de verblijfstoeristen, zoals opleiding, inkomen, groepssamenstelling en leeftijd besproken.

Opleiding

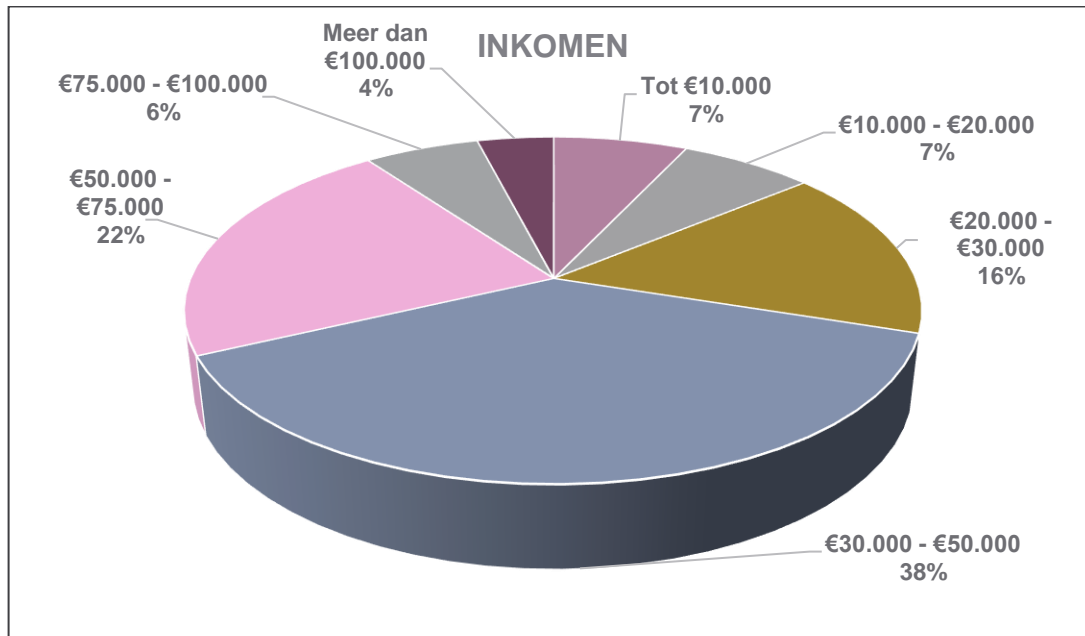
De helft van de verblijfstoeristen heeft een HBO of WO studie afgerond. De verblijfstoeristen zijn dus hoog opgeleid, net als in voorgaande metingen.

Figuur 4.2: Opleidingsniveau verblijfstoeristen

Inkomen

24% van de verblijfstoeristen wil liever geen antwoord geven op de vraag wat hun inkomen is. Deze groep is daarom niet meegenomen in de uitkomsten hieronder.

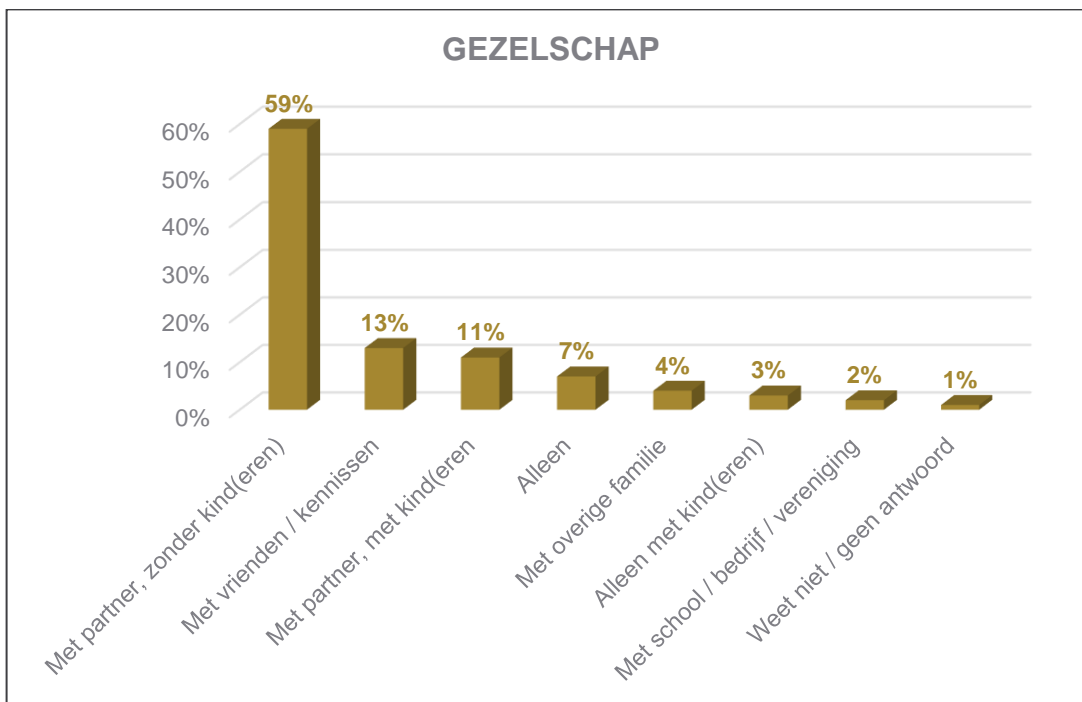

Figuur 4.3: Inkomen verblijfstoeristen

Net als bij de Duitse dagrecreanten heeft ongeveer 4 op de 10 verblijfstoeristen een modaal inkomen tussen de € 30.000 en € 50.000. Ook het aandeel respondenten met een inkomen boven modaal is goed vertegenwoordigd. In vergelijking met de voorgaande meting is de inkomensgroep tot € 10.000 flink gedaald, van 21% in 2015 naar 7% in 2017.

Groepssamenstelling en groepsgrootte

De meerderheid (59%) van de verblijfstoeristen verblijft met partner en zonder kinderen in Groningen. Dit is hiermee veruit de grootste groep. 13% komt met vrienden / kennissen naar de stad toe om daar te verblijven.

Figuur 4.4: Groepssamenstelling verblijfstoeristen

De gemiddelde groepsgrootte is 2,9. Hiermee is de gemiddelde groepsgrootte iets afgenomen ten opzichte van 2 jaar geleden (3,1 personen). Bijna driekwart (74%) van de verblijfstoeristen komt met zijn tweeën naar Groningen toe. Het gemiddelde ligt een stuk hoger dan 2, aangezien er enkele grote groepen zijn die het gemiddelde omhoog trekken.

Leeftijd

Het grootste deel van de verblijfstoeristen is in 2017 tussen de 46 en 65 jaar (44%). Slechts 1% van de respondenten is jonger dan 18. Dit is logisch, want die leeftijdsgroep gaat meestal nog niet alleen op vakantie. In onderstaande tabel valt vooral de daling van het aandeel jongeren (onder de 26 jaar) op. Was dit in 2005 nog 41%, nu in 2017 slechts 14%. Daartegenover staat een stijging van het aandeel ouderen (55+) onder de verblijfstoeristen van 10% in 2005 naar 37% in 2017.

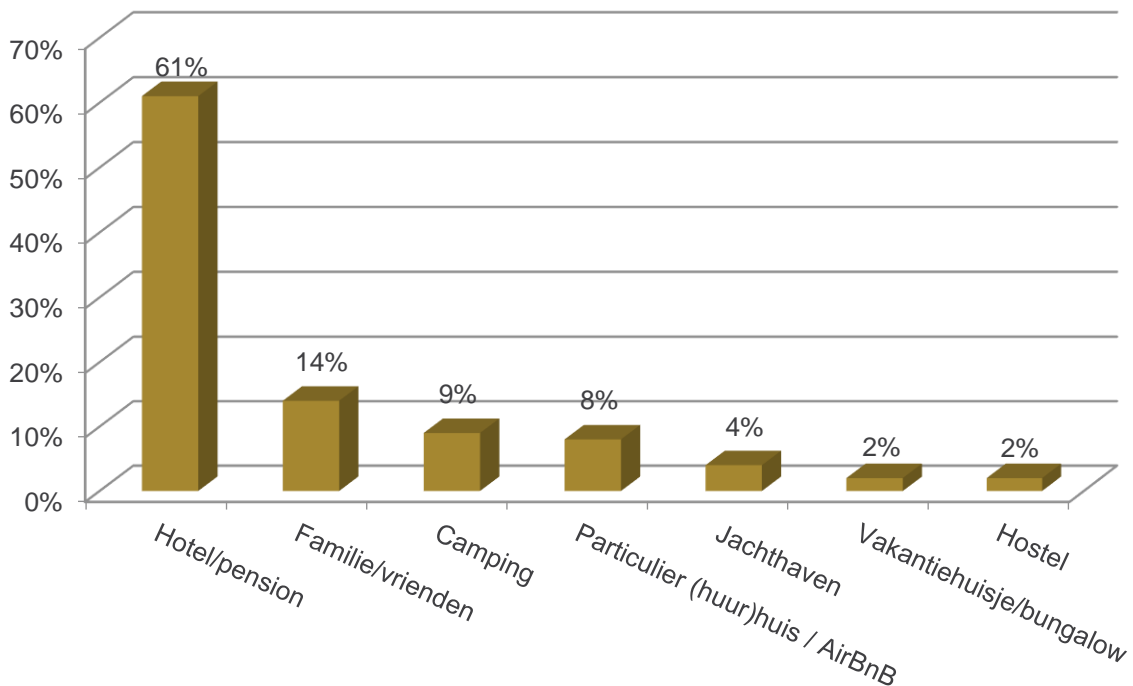
Leeftijd	2017	2015	2013	2011	2009	2007	2005
T / m 18 jaar	1%	5%	1%	5%	8%	5%	13%
19 – 25 jaar	13%	16%	14%	24%	21%	21%	28%
26 – 35 jaar	13%	19%	12%	22%	19%	26%	22%
36 – 45 jaar	13%	16%	13%	12%	17%	12%	12%
46 – 55 jaar	23%	16%	21%	20%	13%	20%	14%
56 – 65 jaar	21%	17%	29%	12%	16%	13%	7%
65+	16%	11%	10%	5%	6%	3%	3%
Gemiddelde leeftijd	49 jaar	43 jaar	47 jaar	39 jaar	40 jaar	38 jaar	33 jaar

Tabel 4.5: Leeftijd verblijfstoeristen

De gemiddelde leeftijd van de verblijfstoeristen is 49 jaar. Hiermee is de gemiddelde leeftijd fors gestegen ten opzichte van de vorige meting in 2015 (43 jaar). De stijging van de gemiddelde leeftijd van de verblijfstoerist kan een aanwijzing zijn voor de vergrijzing van de bevolking.

4.4 Overnachting

Meer dan de helft (61%) van de verblijfstoeristen overnacht in een hotel of pension in de stad. Dit is hiermee veruit de populairste locatie om te overnachten. 14% van de verblijfstoeristen verblijft bij vrienden of kennissen in de stad Groningen.

Figuur 4.6: Overnachting verblijfstoeristen

Ten opzichte van 2015 is het aandeel overnachtingen in een hotel / pension licht gestegen (52% in 2015). Er verblijft een opvallend aandeel verblijfstoeristen minder bij vrienden of kennissen, van 25% in 2015 naar 14% in 2017.

Verblijfsduur per accommodatie in de stad Groningen

De gemiddelde verblijfsduur in de stad Groningen is 3,3 nachten, en ligt daarmee in de lijn van de voorgaande metingen, zoals is te zien in de tabel hieronder. Het merendeel (64%) van de respondenten verblijft 1 of 2 nachten in de stad. De reden dat de gemiddelde verblijfsduur hoger ligt, komt doordat enkele respondenten zeer lang in Groningen overnachten. Zo verblijven 2 respondenten 45 nachten hier, en 1 respondent zelfs 60 nachten. Als we deze respondenten buiten beschouwing laten, is de verblijfsduur gemiddeld 3,0 nachten.

Verblijfsduur in nachten	2017	2015	2013	2011	2009	2007	2005
Hotel / pension	2,5	2,2	2,6	2,3	2,1	2,0	1,8
Familie / vrienden	4,8	5,4	2,6	4,7	2,8	3,4	2,9
Camping	6,5	4,2	4,3	3,5	2,5	2,5	6,0
Jachthaven	2,8	2,6	2,9	2,0	2,0	2,8	3,5
Particulier (huur)huis / Airbnb	4,2	7,5	7,3	10,2	5,7	2,8	-
Vakantiehuisje / bungalow	3,6	3,8	9,8	3,3	6,0	8,5	7,0
Hostel	1,5	3,5	13,1	4,9	3,2	1,4	-
Gemiddelde verblijfsduur	3,3	3,4	3,5	3,5	2,5	2,6	2,8

Tabel 4.7: Gemiddelde verblijfsduur per accommodatie

Als we kijken naar de verblijfsduur per accommodatiesoort, dan zie we dat de verblijfsduur in hotels / pensions met 2,5 nachten iets langer is geworden dan in 2015. Verder springt vooral de verblijfsduur bij de camping eruit. Deze is flink toegenomen van 4,2 nachten in 2015 naar 6,5 in 2017. De verblijfstoeristen overnachten gemiddeld het langst op een camping, met 6,5 nachten. De resultaten moeten wel met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, aangezien door de uitsplitsing per accommodatiesoort de respons redelijk laag is (met uitzondering van de categorie hotel / pension).

Waardering verblijfsaccommodatie in de stad Groningen

Verblijfstoeristen beoordelen de verblijfsaccommodaties in de stad gemiddeld met een 8,1. Deze hoge waardering komt overeen met de waardering de jaren hiervoor. In 2015 was dit een 8,0, in 2013 een 7,9.

Verder is de waardering uitgesplitst naar accommodatietype. Ook hierbij geldt de kanttekening dat de uitkomsten per type accommodatie niet altijd even representatief zijn. De grootste groep respondenten, die verblijven in een hotel / pension, geven de accommodatie een gemiddelde waardering van een 8,0. Hiermee is de waardering gestegen ten opzichte van 2015 (7,8). Verder is opvallend dat de waardering voor de jachthaven flink is gedaald van een 8,5 bij de vorige meting naar een 7,5 in 2017. Echter waren er bij de vorige meting maar 4 respondenten die gebruik maakten van deze accommodatie en dit jaar 17.

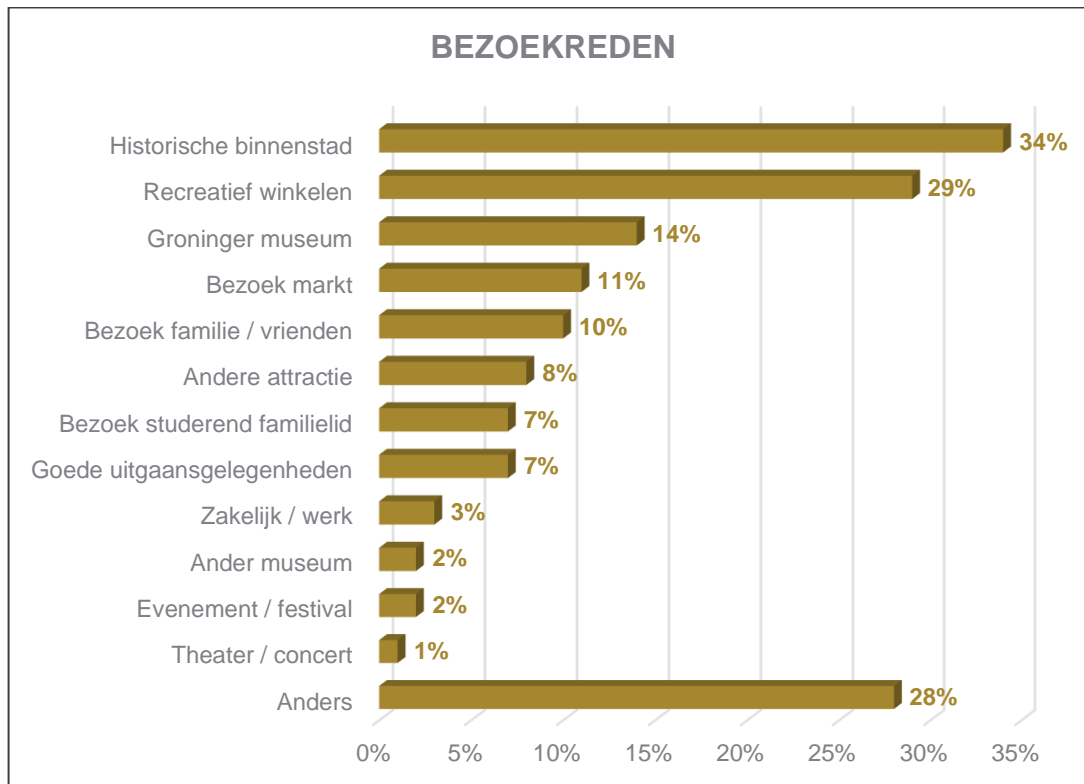
Rapportcijfer accommodatie	2017	2015
Hotel / pension	8,0 (234)	7,8 (104)
Familie / vrienden	8,5 (54)	8,7 (50)
Camping	7,5 (34)	7,2 (11)
Airbnb	8,1 (20)	-
Jachthaven	7,5 (16)	8,5 (4)
Particulier (huur)huis	9,0 (11)	7,9 (12)
Vakantiehuisje / bungalow	8,0 (8)	-
Hostel	7,8 (6)	-
Gemiddeld totaal	8,1	8,0

Tabel 4.8: Waardering verblijfsaccommodaties in de stad Groningen

4.5 Kenmerken van het bezoek

In deze paragraaf worden achtereenvolgens het bezoekmotief, de bezoekfrequentie en de informatiebron beschreven.

Bezoekmotief

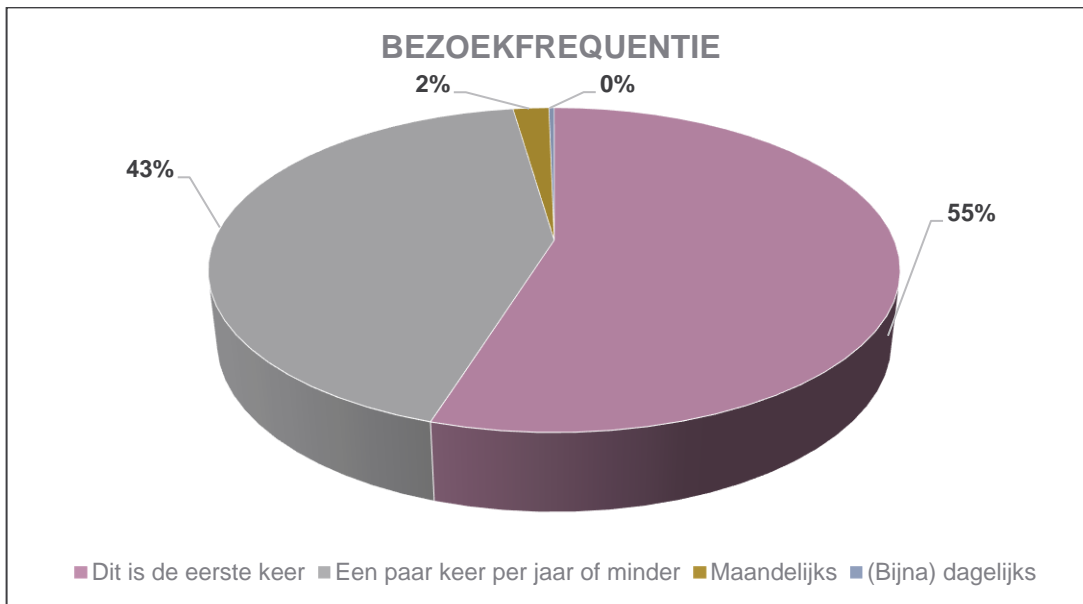

Figuur 4.9 Bezoekmotief verblijfstoeristen

De historische binnenstad en het recreatief winkelen zijn de belangrijkste motieven om een bezoek aan Groningen te brengen. Maar ook de markt en het Groninger museum zijn belangrijke redenen voor verblijfstoeristen om naar de stad toe te komen.

Bezoekfrequentie

Voor iets meer dan de helft van de verblijfstoeristen was dit het eerste bezoek aan Groningen. In 2015 was dit aandeel iets lager met 45%. Slechts 2% van de respondenten komt één keer per maand of vaker naar de stad toe.

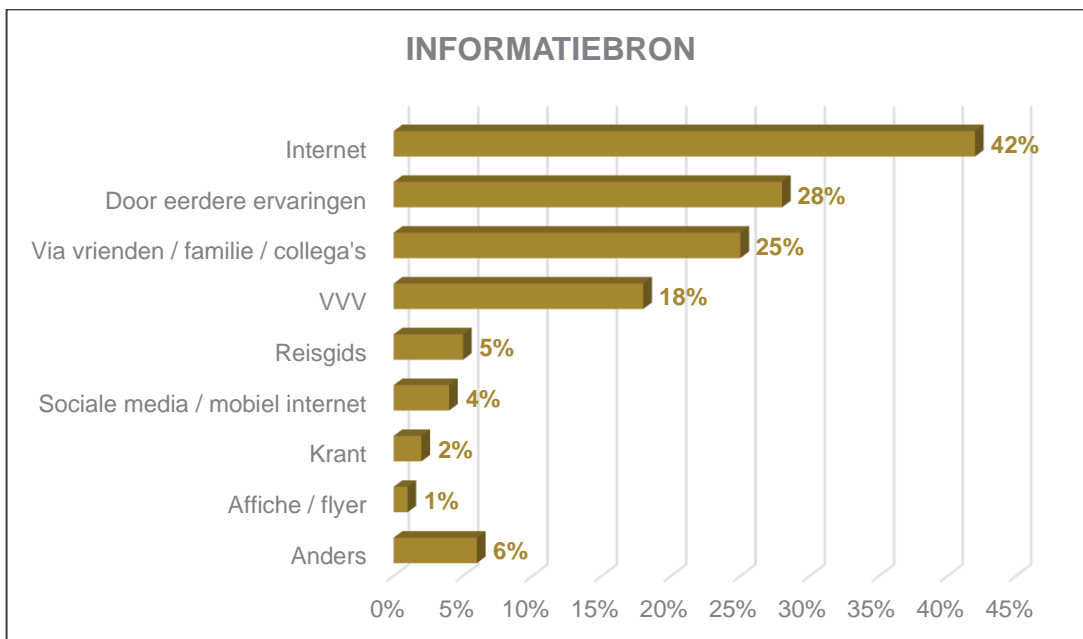

Figuur 4.10: Bezoekfrequentie verblijfstoeristen

Liefst 65% van de bezoekers die Groningen voor het eerst heeft bezocht geeft aan dat dit bezoek aanleiding is om de stad nogmaals te bezoeken. 33% geeft aan het nog niet te weten, en slechts 2% geeft aan dat dit bezoek ook meteen de laatste keer was.

Informatiebron

De toenemende groei van moderne media blijkt ook uit de informatiebron van de verblijfstoerist. Voor het eerst is het internet het vaakst genoemd als informatiebron en wel met 42%. In de vorige meting was dit 32%. Was in de meting van 2015 de ‘ouderwetse’ informatieoverdracht van mond-tot-mond nog het populairst met 39%, nu is het aandeel van deze informatiebron nog maar 25%. Verder spelen eerdere ervaringen een grote rol bij de informatievoorziening om naar Groningen toe te komen.

Figuur 4.11: Informatiebron verblijfstoeristen

4.6 Dagattracties en activiteiten

Een stadswandeling, een bezoek aan de markt en een bezoek aan de Martinitoren zijn de belangrijkste activiteiten die verblijfstoeristen in Groningen ondernemen. Maar ook een bezoek aan het Groninger museum is met 26% populair onder de respondenten. Ongeveer 1 op de 6 verblijfstoeristen neemt deel aan een rondvaart door de grachten.

Dagattracties en activiteiten in stad	Percentage
Stadswandeling	46%
Bezoek markt	35%
Martinitoren	33%
Groninger museum	26%
Rondvaart door de gracht	15%
Prinsentuin	14%
Scheepvaartmuseum	7%
Evenement	7%
Stripmuseum	4%
Grafisch museum	3%
Natuurmuseum	1%
Anders	18%

Tabel 4.12: Dagattracties en activiteiten onder verblijfstoeristen

Ongeveer 1 op de 4 verblijfstoeristen brengt naast een bezoek aan de stad ook een bezoek aan de provincie Groningen. 11% weet nog niet of ze deze combinatie gaat maken, en de overige 65% brengt alleen een bezoek aan de stad Groningen.

4.7 Waardering

Groningen scoort wederom hoog, zowel qua algemeen rapportcijfer als qua individuele aspecten. Als we naar de individuele aspecten kijken, scoren met name de aspecten die bij de vorige meting een relatief laag cijfer hadden een stuk hoger. Voorbeelden hiervan zijn het parkeren (van een 6,0 in 2015 naar een 7,0 in 2017) en bewegwijzering (van een 7,5 in 2015 naar een 7,9 in 2017). Hieruit blijkt dat er goed is gekeken naar de mening van de respondenten uit voorgaande metingen.

Aspect	2017	2015	2013	2011	2009	2007	2005
Aanbod evenementen	7,9*	7,8*	-	-	-	-	-
Aanbod toeristische attracties	8,0	7,9	7,9	7,6	7,8	7,5	7,5
Aanbod verblijfsaccommodaties	8,0	7,8	7,7	7,2	7,4	7,3	7,3
Bereikbaarheid	8,2	8,2	8,0	8,0	7,7	7,7	7,6
Bewegwijzering / overzichtelijkheid	7,9	7,5	7,5	7,4	7,5	7,4	7,4
Horeca	8,3	8,4	8,1	7,8	8,3	8,0	8,1
Markt	8,0*	8,2*	-	-	-	-	-
Parkeren	7,0	6,0	6,6	6,4	6,4	6,4	6,0
Schone straten / gebouwen	8,0	7,7	7,7	7,4	7,3	7,4	7,5
Sfeer / Ambiance	8,5	8,6	8,3	8,2	8,2	8,2	8,3
Sociale veiligheid	8,5	8,1	7,8	7,7	7,6	7,7	7,7
Verkeersveiligheid	7,5	7,3	7,1	7,2	7,1	6,9	7,1
Winkelaanbod	8,3	8,5	8,1	8,0	8,4	8,1	8,2
Algemeen rapportcijfer Groningen	8,3	8,4	8,1	8,2	8,1	8,0	8,0

Tabel 4.13: Waardering aspecten van de stad Groningen

* Dit aspect is in 2015 toegevoegd aan de vragenlijst

Daarnaast krijgen de aspecten die al hoog scoorden, hebben wederom een hoge waardering. Net als in de vorige meting wordt de sfeer / ambiance in Groningen het hoogst gewaardeerd. Ten slotte laat ook de sociale veiligheid een opvallende stijging zien. Werd dit aspect in 2013 nog 'slechts' met een 7,8 beoordeeld, in de meting van 2017 krijgt de sociale veiligheid in Groningen een 8,5.

De algehele waardering voor de stad Groningen komt uit op een 8,3. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting (8,4). Wanneer dit wordt uitgesplitst per land van herkomst, zoals in de tabel hieronder, geven met name Duitse en overige buitenlandse verblijfstoeristen een hoog cijfer. Belgische toeristen geven een lager cijfer dan gemiddeld.

Land van herkomst	Algemene waardering Groningen
Nederland	8,1
Duitsland	8,6
België	7,9
Overig buitenland	8,8
Gemiddeld	8,3

Tabel 4.14: Algemeen rapportcijfer per land van herkomst

Minder dan 1 op de 10 respondenten geeft aan iets te missen in de stad Groningen. Verbeterpunten die wel door de verblijfstoeristen zijn genoemd, zijn onder andere:

- Meer winkels open
- Wat meer levendigheid
- Speelmogelijkheden voor kinderen
- Georganiseerde tours
- Ruimere openingstijden VVV kantoor

4.8 Bestedingen

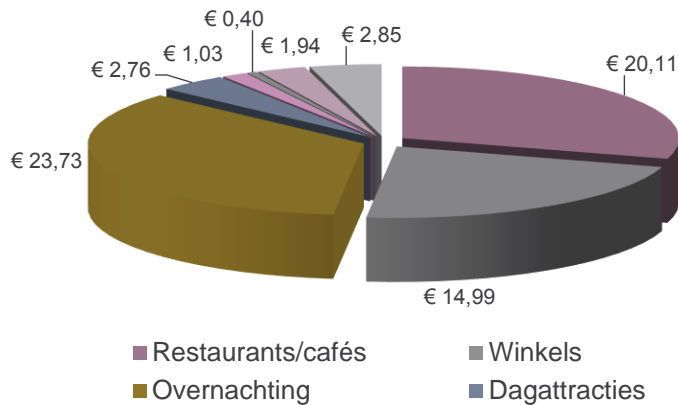
De gemiddelde bestedingen van verblijfstoeristen in 2017 bedragen **€ 67,81** per persoon per dag. De afgelopen jaargangen zagen we telkens een stijging van de uitgaven van de verblijfstoeristen. Deze trend is in 2017 onderbroken met een daling ten opzichte van de meting in 2015. Het niveau van bestedingen ligt in 2017 op het niveau van de eerste meting in 2005. Met name de bestedingen in winkels liggen lager dan in voorgaande jaren. In 2015 gaf men gemiddeld nog € 24,90 per persoon uit. Nu is dat € 14,99 per persoon.

Categorie	2017	2015	2013	2011	2009	2007	2005
Restaurants/cafés	€ 20,11	€ 20,11	€ 19,32	€ 19,32	€ 21,88	€ 21,24	€ 18,26
Winkels	€ 14,99	€ 24,90	€ 18,81	€ 18,81	€ 23,26	€ 25,21	€ 28,38
Overnachting	€ 23,73	€ 19,10	€ 24,08	€ 24,08	€ 21,12	€ 19,47	€ 14,55
Overige uitgaven	€ 8,98	€ 11,63	€ 7,85	€ 7,85	€ 6,92	€ 7,92	€ 7,64
Totale uitgaven	€ 67,81	€ 75,74	€ 70,06*	€ 70,06	€ 73,18	€ 73,84	€ 68,83

Tabel 4.15: Besteding verblijfstoerist per meting

* In 2013 is het bestedingsniveau van 2011 aangehouden.

De verblijfstoeristen geven het meeste geld uit aan overnachting (€ 23,73), restaurants/cafés (20,11) en winkels (€ 14,99). Het betreft de gemiddelde besteding en dus inclusief verblijfstoeristen die (gratis) bij vrienden of familie hebben overnacht.

Figuur 4.15: Bestedingen verblijfstoeristen

Er is een klein verschil tussen de uitgaven van buitenlandse verblijfstoeristen en Nederlandse verblijfstoeristen. Buitenlandse verblijfstoeristen geven gemiddeld € 69,84 per persoon per dag uit. Dat is iets meer dan de Nederlandse verblijfstoerist, die gemiddeld € 66,55 per persoon per dag uitgeeft. De Nederlandse verblijfstoerist geeft relatief wat meer geld uit in de winkels, terwijl de buitenlandse verblijfstoerist relatief wat meer uitgeeft aan overige recreatie in de stad.

4.9 Samenvatting

Net als bij de dagrecreant is er niet één type verblijfstoerist. Toch is er om een beeld te krijgen van dé verblijfstoerist in de stad Groningen een overzicht gegeven van de meest voorkomende kenmerken. De verblijfstoerist:

- komt voornamelijk uit Nederland. De buitenlandse verblijfstoeristen (41%) komen vooral uit Duitsland
- is doorgaans hoger opgeleid
- heeft een gezinsinkomen tussen de € 30.000 en € 50.000, echter heeft ook een aanzienlijk deel een inkomen tussen de € 50.000 en € 75.000
- komt samen met zijn / haar partner naar Groningen, maar zonder kinderen
- is gemiddeld 49 jaar
- overnacht in een hotel / pension en verblijft daar gemiddeld 2,5 nachten
- waardeert de verblijfsaccommodatie in de stad met gemiddeld een 8,1
- komt vooral voor de historische binnenstad en het recreatief winkelen naar Groningen
- heeft een relatief lage bezoekfrequentie
- is door het internet en eerdere ervaringen op het idee gekomen om naar de stad te komen
- maakt een standswandeling en bezoekt de markt, de Martinitoren en het Groninger museum als activiteiten
- is het meest tevreden over de sfeer / ambiance en de sociale veiligheid, en is minder tevreden over het parkeren en de verkeersveiligheid
- mist over het algemeen niet iets in Groningen
- geeft gemiddeld € 67,81 per persoon per dag uit

5 Economisch effect

In de voorgaande hoofdstukken zagen we de uitkomsten van de Duitse dagrecreanten en de verblijfstoeristen en hebben we tevens de bestedingen per persoon per dag uitgerekend. Omdat er geen Nederlandse dagrecreanten ondervraagd zijn is het niet mogelijk om het economisch effect van de dagrecreanten te tonen. Wel berekenen we het economisch effect van de verblijfstoeristen. Met de uitkomsten en de informatie van de gemeente kan bepaald worden wat voor sociaaleconomische impuls het toerisme op Groningen heeft. Tevens berekenen we de Duitse bezoekersaantallen.

Met het economisch effect wordt bepaald welke acties gebruikt kunnen worden om het beleid te formuleren dat gericht is op (een combinatie van) de volgende acties:

- verhogen bezoekersaantal;
- verlengen verblijfsduur;
- verhogen bestedingen per dag.

Om het aantal verblijfstoeristen te berekenen maken we gebruik van de gegevens met betrekking tot de aangifte van toeristenbelasting bij Gemeente Groningen.

5.1 Werkwijze

Voor de verblijfstoeristen worden drie kernvariabelen gehanteerd:

- het totaal aantal verblijfstoeristen;
- de gemiddelde verblijfsduur;
- de gemiddelde bestedingen.

Deze gegevens worden berekend voor de verblijfstoeristen, exclusief bezoekers die bij familie/vrienden overnachten. Bezoekers die bij familie/vrienden hebben overnacht, worden namelijk niet geregistreerd via de toeristenbelasting. Het economisch effect van deze groep wordt apart berekend en opgeteld bij het totale economische effect.

Het economisch effect van de verblijfstoeristen berekenen we als volgt:

$\text{ECONOMISCH EFFECT} = \text{BEZOEKERSAANTAL} \times \text{VERBLIJFSDUUR} \times \text{GEMIDDELDE BESTEDINGEN}$
--

5.2 Resultaten: economisch effect

De volgende gegevens van de verblijfstoeristen (exclusief bezoekers die bij familie/vrienden hebben overnacht) zijn bekend:

• Totaal aantal verblijfstoeristen:	199.500 ²
• Gemiddelde verblijfsduur:	2,9 nachten (exclusief verblijf bij familie en vrienden)
• Gemiddelde bestedingen:	€ 46,00 per persoon per dag
• Gemiddelde besteding aan overnachting:	€ 27,00 per persoon per dag

² Volgens de opgave van de toeristenbelasting van Gemeente Groningen hebben er in 2017 in totaal 578.690 overnachtingen plaatsgevonden. Dit gedeeld door 2,9 nachten betekent 199.500 verblijfstoeristen (afgerond)

Tabel 5.1: Economisch effect van geregistreerd verblijfstoerisme voor Groningen (afgerond)

	Aantal bezoekers	Gemiddelde verblijfsduur	Bestedingen p.p.p.d.	TOTAAL
Dagelijkse bestedingen	199.500	2,9 nachten	€ 46,00	€ 26.500.000
Bestedingen overnachtingen	199.500	2,9 nachten	€ 27,00	€ 15.500.000
BESTEDINGEN GEREgistREERDE VERBLIJFSTOERISTEN 2017				€ 42.000.000

De bestedingen die zijn gedaan door bezoekers die bij vrienden of familie hebben overnacht, zijn in deze berekening nog niet meegerekend. In totaal gaat het om zo'n 32.500 bezoekers die bij familie of vrienden hebben overnacht (en dus niet geregistreerd zijn via de aangifte toeristenbelasting). Zij geven gemiddeld zo'n € 35,- per persoon per dag. Dit levert een extra economisch effect op van $32.500 \times 4,8 \text{ nachten} \times € 35,- = € 5.500.000$. De totale bestedingen van alle verblijfstoeristen komen daarmee op zo'n **47,5 miljoen euro** in 2017

Tabel 5.2: Economisch effect van verblijfstoerisme voor Groningen (afgerond)

	Aantal bezoekers	Gemiddelde verblijfsduur	Bestedingen p.p.p.d.	TOTAAL
Geregistreeerde verblijfstoeristen	199.500	2,9 nachten	€ 73,00	€ 42.000.000
Overnachting familie/vrienden	32.500	4,8 nachten	€ 35,00	€ 5.500.000
TOTAAL BESTEDINGEN VERBLIJFSTOERISTEN 2017				€ 47.500.000

5.3 Economisch effect per sector

De bestedingen kunnen ook per sector worden berekend. De volgende sectoren worden hierbij onderscheiden:

- toeristische sector – direct (dagattracties en evenementen);
- horeca:
 - restaurants/café's;
 - overnachting;
- middenstand (winkels en markt);
- vervoer in de stad;
- overig.

Tabel 5.3: Economisch effect per sector (afgerond)

	Geregistreerde verblijfstoeristen	Familie/vrienden	Totaal verblijfstoeristen
Toeristische sector	€ 1.700.000	€ 600.000	€ 2.300.000
Horeca			
- Restaurants/cafés	€ 12.200.000	€ 2.150.000	€ 14.350.000
- Overnachting	€ 15.500.000	€ 375.000	€ 15.875.000
Middenstand	€ 10.400.000	€ 1.800.000	€ 12.200.000
Vervoer in de stad	€ 500.000	€ 200.000	€ 700.000
Overig	€ 1.700.000	€ 375.000	€ 2.075.000
Totaal	€ 42.000.000	€ 5.500.000	€ 47.500.000

6 Zondagen

Tijdens het onderzoek onder de bezoekers aan de stad is er ook op zes verschillende zondagen geënquêteerd. Waar er voorheen in Groningen sprake was van specifieke koopzondagen, zijn vanaf 2015 de meeste winkels in de binnenstad van Groningen elke zondag geopend. Sinds de meting in 2015 wordt er daarom specifiek ingezoomd op de bezoekers die op zondagen naar Groningen toe komen.

Van de zes zondagen dat de enquête is afgenomen, waren vijf van deze zondagen in het hoogseizoen. De overige zondag was in het voorseizoen. Dit heeft een respons opgeleverd van 160 bezoekers. Van dit aantal betreft 21% een Duitse dagrecreant en de overige 79% een verblijfstoerist.

6.1 Algemene kenmerken van het bezoek

Het belangrijkste bezoekmotief voor bezoeker van Groningen op zondagen is het recreatief winkelen. 36% van de zondagsbezoekers komt om die reden naar de stad. Ook de architectuur / historische binnenstad is met 29% een populair bezoekmotief. Van de activiteiten die door de respondenten op zondag worden ondernomen is de stadswandeling met 48% het populairst, dit is ongeveer gelijk aan de vorige meting. 33% bezoekt een markt, terwijl 26% de Martintoren als activiteit benoemd. De meeste bezoekers verblijven 2 tot 4 uur (35%) of 4 tot 6 uur (34%) in de binnenstad van Groningen.

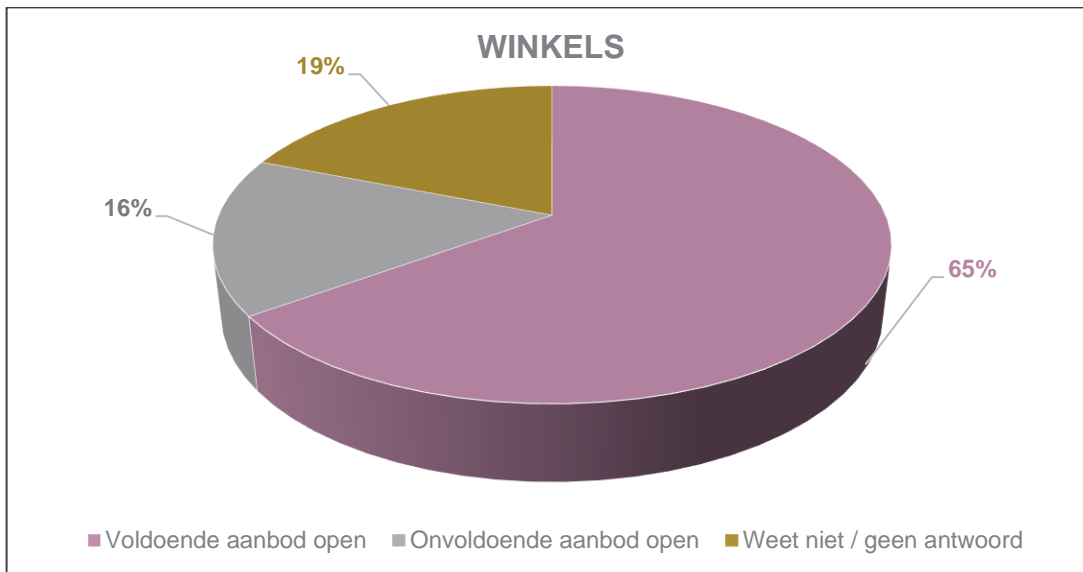
Voor iets meer dan de helft (56%) van de respondenten was dit bezoek de eerste kennismaking met de stad. 42% van de bezoekers op zondag komt een paar keer per jaar of minder naar Groningen. Dit komt overeen met het gemiddelde over alle verzamelde data. Voor 61% van de respondenten die voor het eerst in Groningen zijn, is het bezoek aanleiding om de stad nogmaals te verkennen. Slechts 2% is niet van plan nogmaals terug te komen.

Waardering van het bezoek

Het algemene rapportcijfer voor de stad gegeven door de zondagsbezoekers is een 8,3 gemiddeld. Dit is precies gelijk aan alle bezoekers, alleen wel één tiende lager dan in de meting van 2015 onder zondagsbezoekers. Met name de aspecten sfeer / ambiance (8,5), bereikbaarheid (8,4) en het winkelaanbod (8,4) worden hoog gewaardeerd. Parkeren krijgt de minst hoge waardering met een 6,6. Ook deze cijfers komen redelijk overeen met het beeld van de gemiddelde bezoekers.

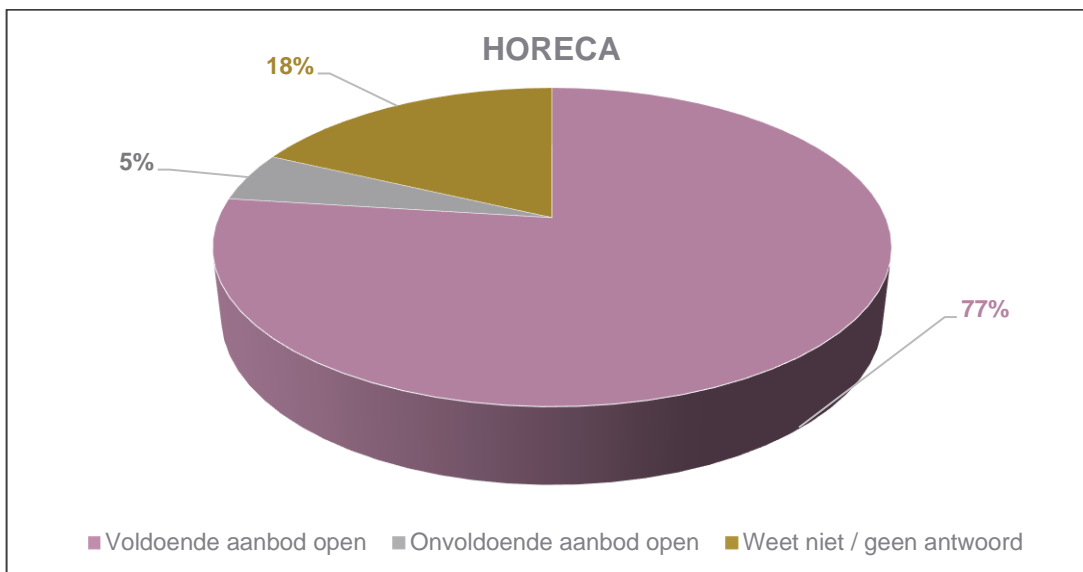
6.2 Aanbod op zondag

Aangezien op de zondagen niet altijd alle winkels en voorzieningen in de binnenstad haar deuren open heeft, is de bezoekers een aantal gerichte vragen voorgelegd over het aanbod / de openstelling van voorzieningen.

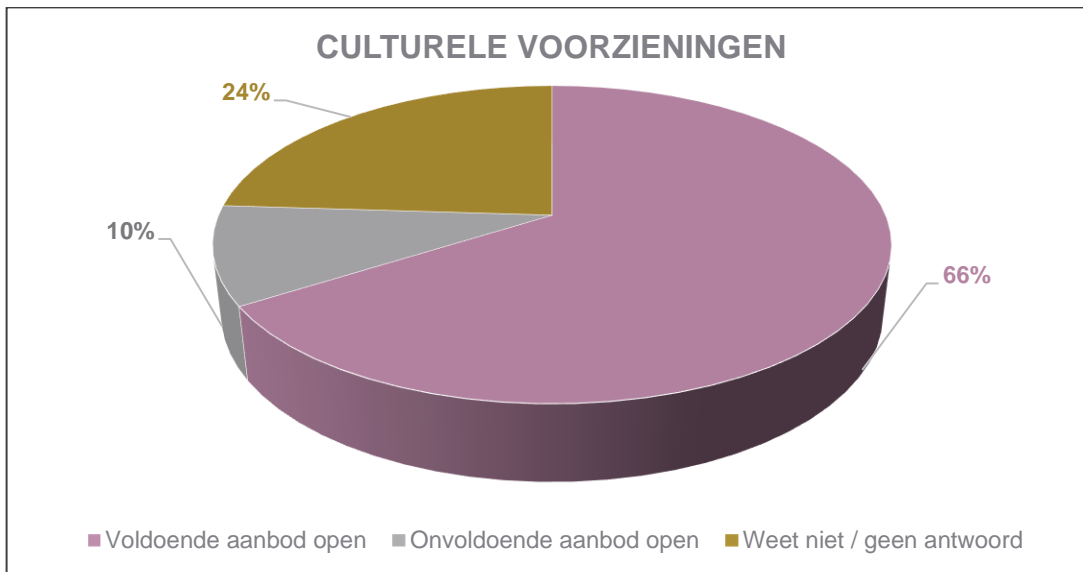
Figuur 6.1: Aanbod / openstelling winkels op zondag

Twee derde van de ondervraagden op zondag is van mening dat het aanbod van winkels dat die op die dag geopend zijn voldoende is. 16% vindt dat er meer winkels open zouden moeten zijn op zondag.

Figuur 6.2: Aanbod / openstelling horeca op zondag

De respondenten zijn duidelijk positiever over het aanbod van de horeca op zondag. Liefst 77% van de zondagsbezoekers is hier tevreden over, en slechts 5% is van mening dat er meer horecagelegenheden open zouden moeten zijn op zondag.

Figuur 6.3: Aanbod / openstelling culturele voorzieningen op zondag

Over het aanbod van culturele voorzieningen op zondag zijn de respondenten overwegend positief. Twee derde vindt dat er voldoende voorzieningen open zijn. Eén op de tien zondagsbezoekers had liever gezien dat er meer culturele activiteiten te doen waren. De overige 24% weet het niet of wil geen antwoord, wat een relatief hoog percentage is.

Tot slot is de bezoekers gevraagd wat ze nog missen in Groningen op de zondag. In totaal zegt 84% van de ondervraagden niets te missen op zondag. De overige respondenten noemen de volgende verbeterpunten:

- ruimere openingstijden (o.a. VVV en Martinitoren en supermarkten);
- meer openstelling van winkels;
- muziek op straat;
- een markt.

6.3 Duitse bezoekers op zondag

Van de 160 respondenten die op zondag een enquête hebben ingevuld, komen 58 personen uit Duitsland. Het betreft hier 33 dagrecreanten en 25 verblijfstoeristen. Deze paragraaf zal specifiek de uitkomsten beschrijven voor deze Duitse bezoekers op zondag. Gezien de omvang van de respons (N=58) moeten de uitkomsten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Voor de Duitse bezoekers op zondagen wordt er met name naar de waardering van het bezoek aan de stad Groningen gekeken en de mening over het aanbod winkels, horeca en culturele voorzieningen op zondag.

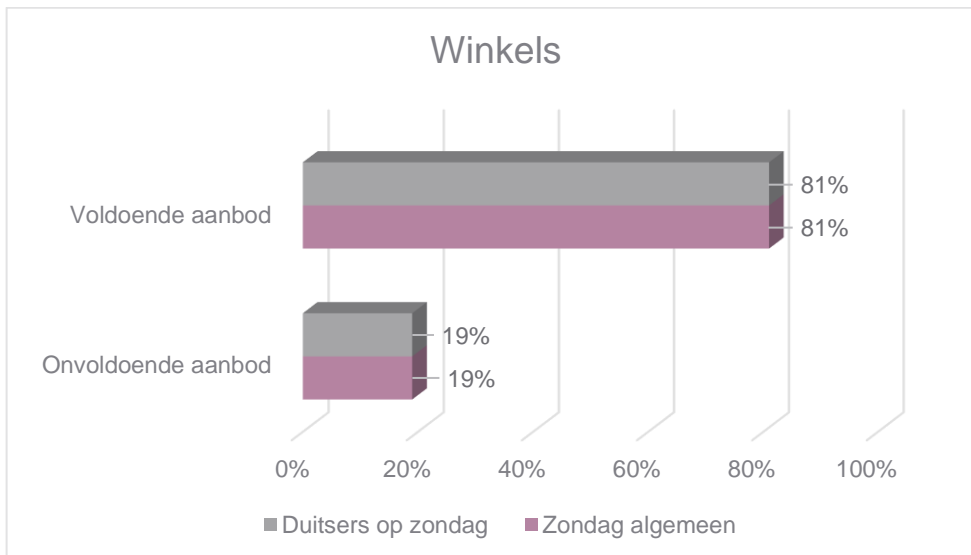
Duitse bezoekers geven een hoge waardering aan de stad. Groningen in het algemeen wordt met een 8,4 beoordeeld. Dit is nipt hoger dan de gemiddelde bezoeker op zondag (8,3).

Wanneer er wordt gekeken naar de afzonderlijke aspecten dat alle aspecten op het parkeren na hoger worden gewaardeerd door Duitse respondenten. Vooral de bereikbaarheid, de markt en het aanbod van evenementen wordt beduidend hoger gewaardeerd.

Aspect	Duitsers op zondag	Zondag algemeen
Sfeer / Ambiance	8,9	8,5
Bereikbaarheid	8,9	8,4
Horeca	8,7	8,4
Winkelaanbod	8,7	8,4
Markt	8,7	8,2
Sociale veiligheid	8,4	8,3
Aanbod evenementen	8,4	7,9
Aanbod toeristische attracties	8,3	8,0
Bewegwijzering / overzichtelijkheid	8,2	7,9
Verkeersveiligheid	8,1	7,9
Aanbod verblijfsaccommodaties	8,1	8,0
Schone straten / gebouwen	8,0	8,0
Parkeren	6,2	6,6

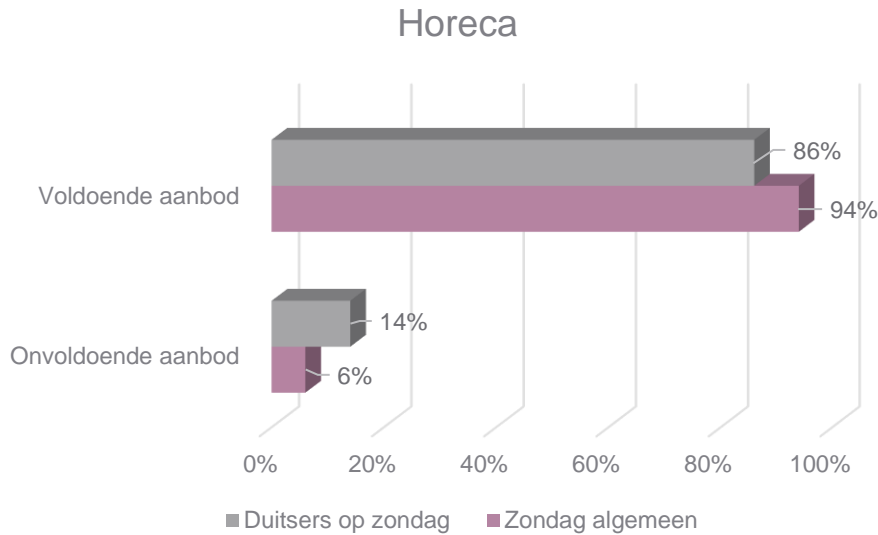
Tabel 6.4: Waardering aspecten van de stad Groningen op zondagen

Vervolgens kijken we naar het verschil in mening over het aanbod van winkels, horeca en culturele voorzieningen tussen Duitsers op zondag en de alle respondenten op zondag. Opvallend is dat relatief veel Duitsers geen mening hebben over de vraag of er voldoende winkels open zijn op zondag. Deze respondenten zijn in onderstaande gegevens buiten beschouwing gelaten.

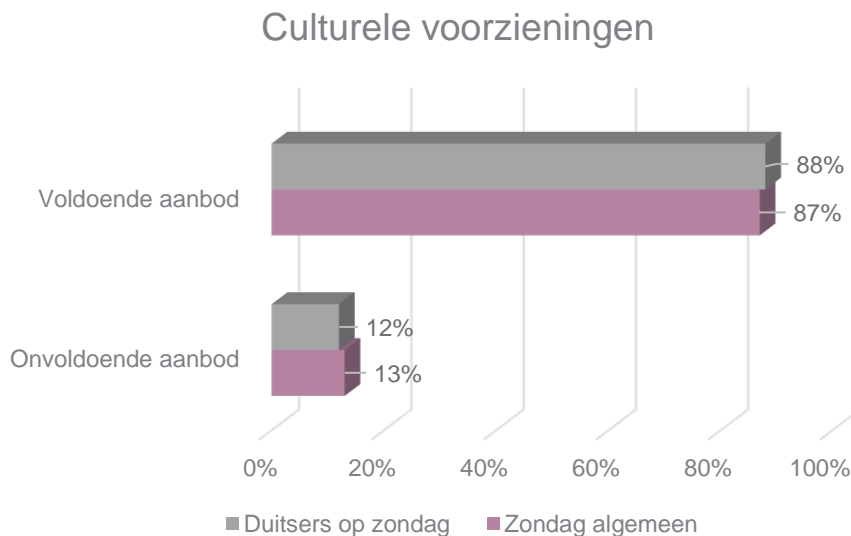
Figuur 6.5: Aanbod van winkels op zondag

Van de respondenten die wel een mening hebben gegeven is 80% van de Duitse dagrecreanten van mening dat er voldoende aanbod van winkels is. Dit is gelijk aan het gemiddelde beeld van de bezoekers op zondag (exclusief respondenten die geen mening hebben).

Figuur 6.6: Aanbod van horeca op zondag

Als we ook ten aanzien van de horeca de respondenten weglaten die geen mening hebben, dan zien we dat 86% van de Duitsers van mening is dat er voldoende horecagelegenheden open zijn op zondag. Dit is iets lager dan het gemiddelde voor alle zondagbezoekers.

Figuur 6.7: Aanbod culturele voorzieningen op zondag

Ten aanzien van het aanbod van culturele voorzieningen is 88% van de Duitsers die een mening hebben, van mening dat het aanbod voldoende is. De Duitsers die geen mening hebben, zijn buiten beschouwing gelaten. Dit beeld is vergelijkbaar met het gemiddelde beeld van de bezoekers op zondag.

7 Conclusies

"Meer toeristen bezoeken Groningen", "In 2016 hebben opnieuw meer mensen de stad Groningen bezocht", "Marketing Groningen signaleert toenemende belangstelling voor toeristisch Groningen". De absolute cijfers van 2017 zijn nog niet binnen, maar het jaar 2016 was voor het Groningse toerisme een goed jaar. De bezoekersaantallen stegen. Zo werd de VVV-winkel afgelopen jaar 310.000 keer bezocht en is de Martinitoren door 66.000 toeristen beklommen. Ook op de toeristische websites over Groningen is een stijgende trend zien. In 2016 was er een stijging van 600.000 hits ten opzichte van 2015, waardoor nu 1,7 miljoen unieke nationale en internationale bezoekers de website hebben bezocht.

Ook in 2017 zijn er weer campagnes geweest om Groningen te promoten onder de toeristen. Zo is er begin december bij alle 400.000 lezers van de Volkskrant een bijlage over de wintercampagne van Groningen uitgedeeld. Daarnaast zijn er commercials via diverse kantelen zoals TV, social media en op Abri's op NS stations. De resultaten uit dit onderzoek dragen bij aan het feit dat de (inter)nationale toerist Groningen goed weet te vinden.

In dit publieksonderzoek staat de kwalitatieve informatie over het bezoek en de bezoeker zelf centraal. Tijdens het bezoek zijn Duitse dagrecreanten en alle verblijfstoeristen gevraagd naar hun beleving van de stad. Hoe hebben zij hun bezoek ervaren en wat doen ze als ze in Groningen zijn? Ook levert dit onderzoek inzicht in de achtergrondkenmerken van de bezoekers. Waar komen ze vandaan? Wat is hun leeftijd? En in welk gezelschap komen ze naar de stad?

Enorm hoge waardering

De waardering van de stad Groningen door haar bezoekers is hoog. De verblijfstoeristen geven Groningen gemiddeld een 8,3, terwijl dit voor de Duitse dagrecreanten zelfs gemiddeld een 8,4 is. Vorig jaar was dit voor beide groepen een 8,4, het rapportcijfer blijft dus zeer hoog. Ook op veel deelaspecten scoort de stad goed. Wat opvallend is, is dat de Duitse dagrecreant elk afzonderlijk deelaspect hoger waardeert dan in de meting van 2015. Bij de verblijfstoeristen zijn vooral de aspecten die voorheen wat minder werden beoordeeld bezig met een inhaalslag. Kortom, de Duitse dagrecreanten en de verblijfstoeristen zijn zeer tevreden over hun bezoek aan Groningen.

Bezoekmotief: winkelen in de historische binnenstad

Zowel voor de Duitse dagrecreant als voor de verblijfstoerist geldt dat recreatief winkelen en de historische binnenstad de belangrijkste redenen zijn om Groningen te bezoeken. Onder de Duitse dagrecreanten is het bezoeken van de markt ook erg populair. Hierdoor verblijft men ook relatief lang in de binnenstad. Driekwart van de Duitse dagrecreanten verblijft 4 uur of langer in Groningen.

Als we kijken naar de activiteiten die de dagrecreanten en de verblijfstoeristen ondernemen in Groningen, worden het bezoeken van een markt, een stadswandeling en de Martinitoren vaak genoemd. Onder verblijfstoeristen is ook het Groninger museum populair, een kwart van de verblijfstoeristen bezoekt dit museum tijdens het verblijf in de stad. Overige musea worden door de Duitse dagrecreant en de verblijfstoerist beperkt genoemd als ondernomen activiteit.

Zowel de dagrecreant als de verblijfstoerist gebruikt het internet of eerdere ervaringen om het bezoek te plannen. 70% van de respondenten geeft dit aan als voornaamste informatiebron over Groningen.

Zowel de dagrecreant als de verblijfstoerist komt voornamelijk met zijn of haar partner, maar zonder kind(eren) naar Groningen toe. Dit percentage ligt voor beide groepen samen rond de 55%.

Stijging aandeel verblijfstoeristen

We zien een trend dat het aandeel verblijfstoeristen toeneemt ten opzichte van het aandeel dagrecreanten. Was in 2013 'slechts 38% van de respondenten verblijfstoerist, in 2015 was dit al gegroeid naar 48%, en in de meting van 2017 is dit gestegen naar 52%. Vanuit economisch perspectief (verblijfstoeristen geven gemiddeld meer uit) is dit een positieve ontwikkeling.

Ook zien we dat de verblijfstoeristen relatief vaker in een hotel / pension overnachten. In 2017 verbleef 61% van deze groep in deze accommodatie. In 2015 was dit nog 52%. Het aandeel dat bij vrienden / kennissen verblijft, is gedaald.

Daling van het aandeel buitenlandse verblijfstoeristen

Binnen het aandeel verblijfstoeristen zien we echter een daling van het aandeel buitenlanders. Tot en met de meting van 2015 was er elk jaar een stijging zichtbaar van het aandeel verblijfstoeristen dat uit het buitenland kwam. Dit jaar is er voor het eerst een daling zichtbaar in dit aandeel, en wel van 58% naar 41%. Dit zegt echter niks over de absolute aantallen buitenlandse toeristen die naar Groningen zijn gekomen. Van de buitenlandse verblijfstoeristen komt het grootste gedeelte (42%) uit Duitsland.

Economisch effect verblijfstoerisme

Het economische effect van het verblijfstoerisme is gedaald ten opzichte van de voorgaande meting. Ondanks de stijging van het aantal verblijfstoeristen. De stijging van het aantal verblijfstoeristen wordt echter teniet gedaan door de daling van zowel de gemiddelde verblijfsduur als van de gemiddelde bestedingen. De totale bestedingen van 47,5 miljoen euro worden met name gedaan in de restaurants/café's, verblijfsaccommodaties en de winkels in de binnenstad. Met name de bestedingen in winkels zijn afgenomen ten opzichte van 2017.

Wat zijn de verbeterpunten?

De resultaten uit dit bezoekersonderzoek laten een positief beeld zien over 2017. De waardering voor de stad is hoog, bezoekers blijven lang in de binnenstad, en men is positief over het aanbod van winkels, horeca en ervaren dat de sociale veiligheid en de sfeer goed is. Ook de buitenlandse toeristen komen massaal naar Groningen toe. Zijn er dan helemaal geen verbeterpunten?

Toch wel. Een belangrijk aandachtspunt is de teruglopende gemiddelde bestedingen van bezoekers, en dan met name dagrecreatieve bezoekers. De bestedingen in vooral de winkels in de binnenstad laten een forse daling zien ten opzichte van 2015. Maar ook onder de verblijfstoeristen nemen de bestedingen in winkels af. Samen met de lagere gemiddelde verblijfsduur levert dit een lager economisch effect op dan in 2015.

Een ander aandachtspunt is het parkeren, en dan met name voor verblijfstoeristen. De waardering hiervoor is in 2017 weliswaar flink gestegen, van een 6,0 naar een 7,0. Echter, de waardering is voor dit aspect al jaren aan de lagere kant. Dagrecreanten waarderen dit aspect met een 7,3, en daarmee is dit het laagst gewaardeerde deelaspect. Verblijfstoeristen ervaren blijkbaar knelpunten bij het parkeren in of rondom de binnenstad. Wellicht zijn dat de parkeerkosten, of de moeite om überhaupt een parkeerplek te vinden in de nabijheid van het centrum. Dit is een aandachtspunt, aangezien eerder is vermeld dat het aandeel verblijfstoeristen hoog is ondanks de dip dit jaar, en dit economisch gezien een interessante doelgroep is.

Bijlage 1. Enquête Nederlandse en Duitse versie

**ONDERZOEK NAAR TOERISME IN GRONINGEN / (verblijfstoeristen)
2017**

Datum: _____ Man / Vrouw (omcirkelen wat van toepassing is)

Locatie

1. Waar is uw vaste woon- / verblijfplaats?
 - Nederland, postcode (4 cijfers)
 - Duitsland, woonplaats / deelstaat
 - België – Vlaanderen
 - België – Wallonië
 - Overig buitenland, namelijk (land)
2. Waar verblijft u?
 - Stad Groningen
 - Provincie Groningen
 - Anders, namelijk provincie.....
 - Provincie Drenthe
 - Provincie Friesland
3. Van welk type onderkomen maakt u gebruik?
 - Familie/vrienden
 - Camping
 - Vakantiehuisje/bungalow
 - Hotel/pension
 - AirB&B
 - Particulier (huur)huis
 - Jachthaven
 - Erfgoedlogies
 - Anders, namelijk
4. Hoeveel nachten blijft u daar in totaal? nachten
5. Met welk rapportcijfer (van schaal 1 tot en met 10) beoordeelt u de verblijfsaccommodatie?

Bezoek stad Groningen

6. Wat is de belangrijkste reden van uw bezoek aan de stad Groningen vandaag?
(maximaal 2 antwoorden mogelijk)
 - Speciaal voor het Groninger Museum
 - Speciaal voor een ander museum, namelijk.....
 - Speciaal voor een andere attractie, namelijk.....
 - Speciaal voor een evenement / festival, namelijk
 - Architectuur / historische binnenstad
 - Goede uitgaansmogelijkheden
 - Speciaal voor een bezoek aan het theater / een concert
 - Winkelen voor het plezier
 - Zakelijke motieven / werk
 - Bezoek studerend familielid
 - Bezoek overige familie / vrienden
 - Bezoek markt
 - Anders, namelijk.....
7. Hoe bent u aan informatie over de stad Groningen gekomen? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Via de krant
 - Via een tijdschrift
 - Door het zien van een affiche / flyer
 - Via familie / vrienden / collega's
 - Reisgids
 - Via een spotje op televisie
 - Via de radio
 - VVV
 - Sociale media / mobiel internet
 - Internet
 - Eerder bezoek / vaker geweest
 - Anders, namelijk.....
8. Hoe vaak bezoekt u de stad Groningen?
 - Dit is de eerste keer
 - Een paar keer per jaar of minder (door naar vraag 10)
 - Maandelijks (door naar vraag 10)
 - Wekelijks (door naar vraag 10)
 - (Bijna) dagelijks (door naar vraag 10)

9. Is dit bezoek aan Groningen voor u aanleiding om de stad nog eens te bezoeken?

- Ja
 Weet ik nog niet
 Nee, omdat.....

10. Welke activiteit heeft u vandaag ondernomen, of bent u van plan om vandaag te ondernemen? Wilt u een kruis zetten achter de (te) ondernemen activiteit(en)?

Activiteit		Activiteit	
Bezoek aan het Groninger Museum		Bezoek aan het Grafisch Museum	
Bezoek aan Martinitoren		Bezoek aan het Natuurmuseum	
Rondvaart door de gracht		Bezoek aan het Stripmuseum	
Stadswandeling		Bezoek markt	
Bezoek aan het Scheepvaartmuseum		Bezoek evenement	
Bezoek aan de Prinsentuin		Anders, nl.....	

11. Combineert u het bezoek aan de stad Groningen ook met een bezoek aan de provincie Groningen?

- Ja
 Nee
 Weet ik nog niet

12. Hoe waardeert u de volgende aspecten van de Groninger binnenstad? U kunt uw waardering geven aan de hand van een rapportcijfer van 1 tot en met 10, waarbij een 1 staat voor een zeer lage waardering en een 10 voor de hoogste waardering.

Aspect	Cijfer	Aspect	Cijfer
Bereikbaarheid		Bewegwijzering / overzichtelijkheid	
Parkeren		Schone straten / gebouwen	
Sociale veiligheid		Aanbod verblijfsaccommodaties	
Winkelaanbod		Sfeer / ambiance	
Aanbod toeristische attracties		Verkeersveiligheid	
Horeca		Aanbod evenementen	
Markt			

13. Hoe lang bent u vandaag, denkt u, in de binnenstad aanwezig?

- Minder dan 1 uur 4 tot 6 uur
 1 tot 2 uur Langer dan 6 uur
 2 tot 4 uur

14. Kunt u voor de volgende activiteiten / bezoeksdoelen aangeven wat u vindt van de openstelling (onvoldoende aanbod open / voldoende aanbod open)?

Activiteit / bezoeksdoel	Onvoldoende aanbod open	Voldoende aanbod open
Winkels		
Horeca		
Culturele voorzieningen		

15. Kunt u aangeven wat u nog mist tijdens uw bezoek aan Groningen op zondag?

.....

.....

.....

16. Hoeveel geeft u vandaag naar schatting uit aan de volgende zaken:
(Indien van toepassing)

Dit noem ik liever niet

Categorie	Bedrag
Restaurants en cafés in de binnenstad	€
Winkels in de binnenstad	€
Overnachting (omgerekend naar prijs per nacht)	€
Recreatie in de stad (entree attracties e.d.)	€
Vervoer in de stad (bv. taxi, city bus etc.)	€
Markt in de stad	€
Evenement in de stad	€
Overige uitgaven (parkeergeld etc.)	€
Totaal	€

17. Op hoeveel personen hebben deze uitgaven betrekking? ~~perso~~perso(n)(en)

Algemene aspecten

18. In welke inkomensklasse valt u met uw huishouden bruto per jaar?

☐ Tot 10.000 euro	☐ 50.000 – 75.000 euro
☐ 10.000 – 20.000 euro	☐ 75.000 – 100.000 euro
☐ 20.000 – 30.000 euro	☐ meer dan 100.000 euro
☐ 30.000 – 50.000 euro	☐ Geen antwoord

19. Wat is uw hoogst genoten opleiding?

☐ lager onderrwijs	☐ MBO
☐ VBO / MAVO	☐ HBO / WO
☐ HAVO / VWO	

20. In welk gezelschap bent u naar Groningen gekomen vandaag?

☐ Alleen	☐ Met vrienden / kennissen
☐ Met partner / echtgenoot (o)l(e) en zonder kind(eren)	☐ Met overige familie
☐ Met partner / echtgenoot (o)l(e) en met kind(eren)	☐ Alleen met kind(eren)
Kind(eren) jonger tot 12 jaar	Kind(eren) jonger dan 12 jaar
Kind(eren) tussen 12 en 18 jaar	Kind(eren) tussen 12 en 18 jaar
Kind(eren) ouder dan 18 jaar	Kind(eren) ouder dan 18 jaar
☐ Met school / bedrijf / vereniging etc.	
☐ Anders, namelijk	

21. Met hoeveel personen bent u naar Groningen gekomen? ~~perso~~perso(n)(en)

22. Wat is uw leeftijd? jaar

Laatste oordeel Groningen

23. Wat is uw oordeel over Groningen, in de vorm van een rapportcijfer van 1 tot 10?
(1 = laagste score, 10= hoogste score)

Cijfer:

24. Mist u iets in Groningen, en zo ja wat?

.....
.....
.....
.....

**DIT IS HET EINDE VAN DE VRAGENLIJST
BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING**

**FRAGELISTE TOURISMUS GRONINGEN / (dagtoeristen)
2017**

Datum:

Mann/ Frau

Standort

1. Wo wohnen Sie?
 Wohnort
 Bundesländer

2. Wo übernachteten Sie?
 In der
 Stadt Groningen Provinz Drenthe
 Provinz Groningen Provinz Friesland
 Anderweitig, nämlich in der Provinz.....

3. In welcher Art Unterkunft übernachteten Sie?
 Familie/Freunde Privat Haus (gemietet)
 Camping Yachthafen
 Ferienhaus/Ferienwohnung Charakteristische Unterkunft
 Hotel/Pension Andere Unterkunft, nämlich
 AirB&B

4. Wie viele Nächte verbleiben Sie dort insgesamt? Nächte

5. Wie bewerten Sie die Unterkunft mit einer Note von 1 bis 10? (1 = niedrigste Bewertung, 10= höchste Bewertung)
 Bewertung:

Besuch Stadt Groningen

6. Aus welchem Grund besuchen Sie heute die Stadt Groningen?
(maximal zwei Antworten sind möglich)
 Speziell für das Groninger Museum
 Speziell für ein anders Museum, nämlich
 Speziell für eine andere Tagesattraktion, nämlich
 Speziell für eine Veranstaltung / Festival, nämlich
 Architektur / historische Innenstadt
 Ausgangsmöglichkeiten
 Speziell für das Theater / ein Konzert
 Einkaufsbummel
 Geschäftlich / Arbeit
 Besuch studierende Familie
 Besuch andere Familie / Freunde
 Besuch Markt
 Anders, nämlich

7. Wie wurden Sie über die Stadt Groningen informiert?
(mehrere Antworten möglich)
 Zeitung Radio
 Zeitschrift Verkehrsverein/Tourist Info
 Plakat/Faltblatt Social-Media / Mobiles Internet
 Familie / Freunde / Bekannte / Kollegen Internet
 Reiseprospekt Offer da gewesen
 Fernsehen Anders, nämlich.....

8. Wie oft besuchen Sie die Stadt Groningen?
 Dies ist das erste Mal
 Ein paar Mal pro Jahr oder weniger (weiter bei Frage 10)
 Monatlich (weiter bei Frage 10)
 Wöchentlich (weiter bei Frage 10)
 (Fast) täglich (weiter bei Frage 10)

9. Ist dieser Besuch an Groningen für Sie Anlass, die Stadt noch einmal zu besuchen?

- Ja
- Das weiß ich noch nicht
- Nein, weil.....

10. Besuchen Sie heute neben die Stadt Groningen auch noch andere Tagesattraktionen in der Stadt?
Bitte, kreuzen Sie die Tagesattraktionen an.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

11. Kombinieren Sie den Besuch der Stadt Groningen auch mit einem Besuch der Provinz Groningen?

- Ja
- Nein
- Das weiß ich noch nicht

12. Was halten Sie von den folgenden Aspekten der Innenstadt von Groningen?
(1 = niedrigste Bewertung, 10 = höchste Bewertung)

Aspekt	Note	Aspekt	Note
Erreichbarkeit		Ausschilderung / Übersichtlichkeit	
Parken		Sauberkeit der Straßen / Gebäude	
Öffentliche Sicherheit		Angebot Unterkünfte	
Ladenangebot		Atmosphäre / Ambiente	
Touristisches Angebot in der Innenstadt		Verkehrssicherheit	
Restaurants und Gaststätten		Angebot Veranstaltungen / Festivals	
Markten			

13. Wie lange halten Sie sich heute voraussichtlich in der Innenstadt auf?

- Weniger als 1 Stunde
- 1 – 2 Stunden
- 2 – 4 Stunden
- 4 – 6 Stunden
- Länger als 6 Stunden

14. Können Sie, für die nachfolgenden Aktivitäten/ Besucherziele, angeben, was Sie von den Öffnungszeiten halten?
(ungenügendes Angebot geöffnet, ausreichendes Angebot geöffnet)?

Activiteit / bezoekdoel	Onvoldoende aanbod open	Voldoende aanbod open
Läden		
Gastronomie		

15. Können Sie angeben, was Sie vermissen, wenn Sie an einem Sonntag die Stadt Groningen besuchen?

.....

.....

.....

16. Wie viel Geld geben Sie heute schätzungsweise für folgende Sachen aus:
(sofern dies zutrifft)

Ich möchte lieber nicht erwähnen

Kategorie	Betrag
Restaurants und Cafés in der Innenstadt	€
Läden in der Innenstadt	€
Übernachtung (umgerechnet in Preis pro Nacht)	€
Freizeitangebote in der Stadt	€
Verkehrsmittel in der Stadt	€
Markt in der Stadt	€
Veranstaltung / Festival in der Stadt	€
Übrige Ausgaben	€
Insgesamt	€

17. Auf wie viele Personen beziehen sich diese Kosten? Person(en)

Überall Aspekte

18. Welcher Einkommensklasse gehören Sie mit Ihrem Haushalt auf Grund Ihres Jahreseinkommens (brutto) pro Jahr an?

☐ bis 10.000 Euro	☐ 50.000 – 75.000 Euro
☐ 10.000 – 20.000 Euro	☐ 75.000 – 100.000 Euro
☐ 20.000 – 30.000 Euro	☐ über 100.000 Euro
☐ 30.000 – 50.000 Euro	☐ keine Antwort

19. Was ist Ihre höchste Ausbildung?

☐ Grundschule	☐ Gymnasium
☐ Lehre	☐ Fachschule
☐ Hauptschule	☐ Fachhochschule
☐ Realschule	☐ Hochschule/Universität

20. In welcher Begleitung besuchen Sie heute Groningen?
(mehrere Antworten möglich)

☐ Allein	☐ Mit Freunden / Bekannten
☐ Mit Partner / Ehepartner ohne Kind(ern)	☐ Mit anderen Angehörigen
☐ Mit Partner / Ehepartner und mit Kind(ern)	☐ Allein mit Kind(ern)
Kind(ern) < 12 Jahre	Kind(ern) < 12 Jahre
Kind(ern) zwischen 12 und 18 Jahre	Kind(ern) zwischen 12 und 18 Jahre
Kind(ern) > 18 Jahre	Kind(ern) > 18 Jahre
☐ Mit Schule / Betrieb / Verein usw.	
☐ Anders, nämlich	

21. Wie viele Personen umfasst Ihre Begleitung? Person(en)

22. Wie alt sind Sie?Jahre

Letzte Auffassung Groningen

23. Wie bewerten Sie Groningen mit einer Note von 1 bis 10?
(1 = niedrigste Bewertung, 10= höchste Bewertung)

Bewertung:

24. Vermissen Sie etwas in Groningen, und wenn ja, was?

.....
.....
.....
.....

**ENDE DER FRAGELISTE
VIELEN DANK FÜR IHRE MÜHE**

Bijlage 2. Enquête data

<i>Voorseizoen</i>
Zaterdag 29 april
Vrijdag 5 mei
Vrijdag 12 mei
Donderdag 25 mei
Zondag 4 juni
Vrijdag 9 juni
Vrijdag 16 juni
<i>Hoogseizoen</i>
Zaterdag 1 juli
Zondag 2 juli
Vrijdag 7 juli
Woensdag 12 juli
Dinsdag 18 juli
Vrijdag 21 juli
Zondag 30 juli
Dinsdag 1 augustus
Donderdag 3 augustus
Zondag 6 augustus
Woensdag 9 augustus
Vrijdag 11 augustus
Woensdag 16 augustus
Zaterdag 19 augustus
Dinsdag 22 augustus
Vrijdag 25 augustus
Zondag 27 augustus
Zondag 3 september
<i>Naseizoen</i>
Donderdag 7 september
Vrijdag 15 september
Dinsdag 19 september
Zaterdag 30 september
Dinsdag 3 oktober
Zaterdag 14 oktober

Bijlage 3. Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksofzet

Het veldwerk is face-to-face uitgevoerd door ervaren enquêteurs. De bezoekers aan de stad zijn in het centrum aangesproken. Op basis van een aantal selectievragen is beoordeeld of de respondent tot één van de twee bezoekersgroepen behoorde (Duitse dagrecreant of verblijfstoerist).

De vragenlijsten zijn ten opzichte van de vorige meting op detail aangepast. De vragenlijsten zijn bijgevoegd in de bijlage.

Respons

Het veldwerk heeft plaatsgevonden van zaterdag 29 april tot en met zaterdag 14 oktober 2017. De totale respons bedraagt 777 enquêtes. Dit aantal ligt hoger ten opzichte van de vorige meting in 2015 (615). Van de 777 zijn in het voorseizoen 146 enquêtes afgenomen, in het hoogseizoen 487 enquêtes en in het naseizoen 144 enquêtes. De verdeling van enquêteursuren en de respons over de gehele veldwerkperiode ziet er als volgt uit:

	<i>Periode</i>	<i>Enquêteursuren</i>	<i>Enquêtes</i>
Voorseizoen	april – juni	42	146
Hoogseizoen	juli – (3) september	96	487
Naseizoen	(7) september – oktober	48	144
Totaal		186	777

Verdeling enquêteursuren en respons

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle dagen waarop enquêteurs in de binnenstad van Groningen bezoekers hebben benaderd. Het veldwerk is goed verlopen en de bereidheid om mee te werken was net als bij de voorgaande onderzoeken groot.

Verhoudingen bezoekers aan Groningen

Voordat de bezoekers een vragenlijst is afgenomen is hen eerst een aantal selectievragen gesteld om te bepalen of zij tot de onderzoekspopulatie behoren. In de eerste plaats is gevraagd of ze als Duitse dagrecreant of als verblijfstoerist naar Groningen zijn gekomen. De resultaten van deze selectievragen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	<i>Woonachtig in Groningen</i>	<i>Buiten Groningen, geen toeristisch motief</i>	<i>Duitse dagrecreant</i>	<i>Verblijfstoerist</i>
Voorseizoen	59	111	72	116
Hoogseizoen	113	96	177	263
Naseizoen	10	23	140	40
Totaal	182	230	389	419

Verhoudingen bezoekers Groningen

Deze tabel laat zien dat in totaal 1.220 bezoekers zijn benaderd om mee te werken aan het onderzoek, verdeeld over de drie seizoenen. Zo'n 15% hiervan was woonachtig in Groningen stad. Nog eens 19% kwam weliswaar van buiten de stad, maar had geen toeristisch bezoekmotief. Deze bezoekers is geen vragenlijst afgenomen, omdat ze buiten de doelgroep van het onderzoek vallen.

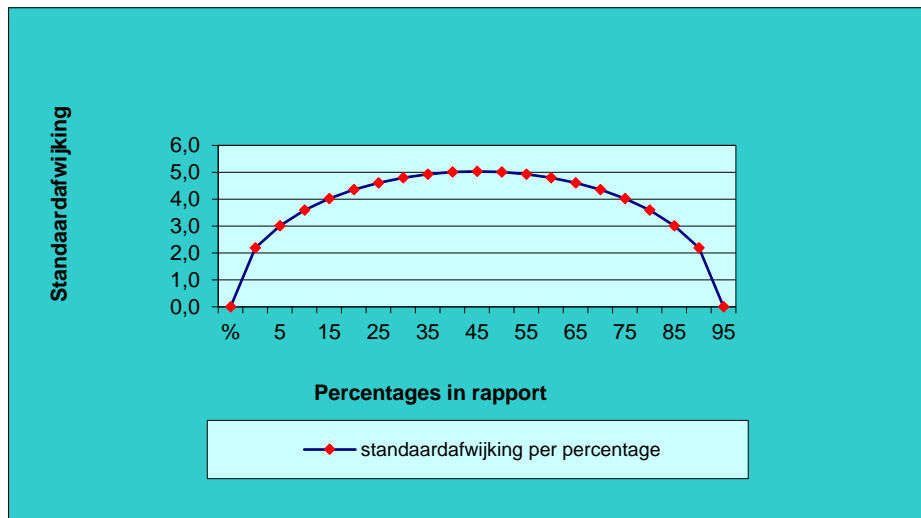
Van de bezoekers die wel onder de doelgroep vallen behoort 48% tot de Duitse dagrecreanten en 52% tot de verblijfstoeristen. Kenmerkend voor de verblijfstoeristen is, dat ze minimaal 1 nacht verblijven in de stad. Duitse dagrecreanten keren op dezelfde dag weer terug naar huis of verblijven buiten de stad.

Statistische verantwoording

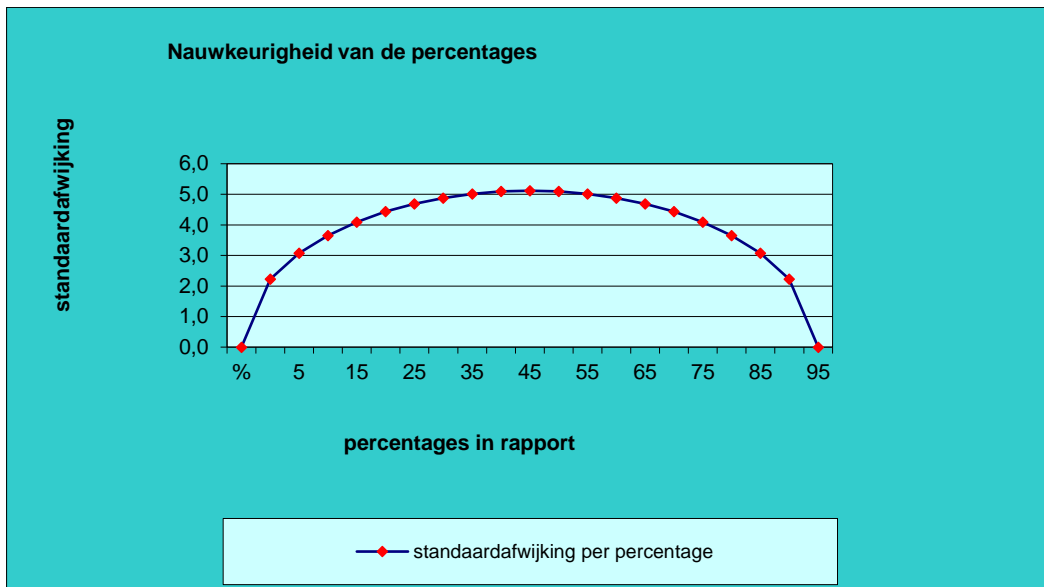
Bij een onderzoek waarbij niet elk lid van de gehele populatie wordt onderzocht, is altijd sprake van een bepaalde mate van onnauwkeurigheid doordat niet elk individu kan worden geënquêteerd. Afhankelijk van de omvang van de steekproef is er een onnauwkeurigheidsmarge: het verkregen percentage vormt het middelste getal van de reikwijdte waarbinnen het resultaat zich bevindt. Onderstaande grafiek geeft inzicht in de nauwkeurigheid van de percentages in dit onderzoek bij de behaalde respons onder dagrecreanten en verblijfstoeristen.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid Duitse dagrecreanten

De respons onder Duitse dagrecreanten bedraagt 395 (N). Voor het onderzoek onder de Duitse dagrecreanten is de grootste onnauwkeurigheidsmarge 5,0% is bij een percentage van 50%. Naar beneden neemt deze marge af en benaderen de percentages dus nauwkeuriger de feitelijke percentages in de populatie. Een netto steekproefomvang van 395 respondenten is voldoende om uitspraken te doen met een betrouwbaarheid van 95% en een maximale onnauwkeurigheid van 5,0%.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid Duitse dagrecreanten

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid verblijfstoeristen

De respons onder verblijfstoeristen is 382 (N). Voor het onderzoek onder de verblijfstoeristen is de grootste onnauwkeurigheidsmarge 5,1% is bij een gevonden percentage van 50%. Naar beneden neemt deze marge af en benaderen de percentages dus nauwkeuriger de feitelijke percentages in de populatie. Een netto steekproefomvang van 382 respondenten is voldoende om uitspraken te doen met een betrouwbaarheid van 95% en een maximale onnauwkeurigheid van 5,1%.